

**Møte onsdag den 1. april 2009 kl. 10**

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 69):

## 1. Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

**Presidenten:** Som representantene har sett, vaier det afghanske flagget utenfor stortingsbygningen i dag. Det er fordi presidenten i Afghanistans nasjonalforsamling er på offisielt besøk i Norge. Vi ønsker president Qanooni velkommen og håper at han får et godt besøk her i landet. (Applaus i salen)

*Valg av settepresidenter*

**Presidenten:** Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og i morgen – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen og Svein Roald Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen og Svein Roald Hansen anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens og morgendagens møter.

Representanten Ine Marie Eriksen Søreide vil framsette et representantforslag.

**Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:01:56]:** På vegne av representantene Bent Høie, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli, Olemic Thommessen, André Oktay Dahl og meg sjøl har jeg gleden av å framsette et forslag om styrkede rettigheter for barn, unge og voksne med kommunikasjonsvansker.

**Presidenten:** Representanten Harald T. Nesvik vil framsette et representantforslag.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:02:34]:** På vegne av representantene Siv Jensen, Jan Arild Ellingsen, Robert Eriksen og meg selv vil jeg fremme forslag om en plan for en verdig og helhetlig rusomsorg, med enkeltindividet i fokus – bestående av 54 forslag.

**Presidenten:** Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:58]

*Spørretime*

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

*Muntlig spørretime*

**Presidenten:** Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- Bjarne Håkon Hanssen
- Heidi Grande Røys
- Terje Riis-Johansen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Inge Lønning.

**Inge Lønning (H) [10:03:42]:** Mitt spørsmål går til helse- og omsorgsministeren.

Denne regjeringen har satt norgesrekord når det gjelder å bruke penger på de fleste områder, også på helseområdet, og særlig på sykehusområdet. Samtidig hadde Arbeiderpartiet for en del år tilbake et slagord som het: «Det er resultatene som teller.» Det er et veldig godt slagord – det er resultatene som teller. Resultatene så langt etter fire år er at helsekøen har økt bare fra første kvartal 2006 slik at vi i dag har 265 000 som står i kø – de 65 000 er i de to siste årene. Ventetiden for behandling øker, og for flere pasientgrupper øker den betydelig. Bergens Tidende har så sent som i dag et stort oppslag om en ganske dramatisk økning i Helse Vest. Underskuddene i helseforetakene har økt. De er nå til sammen på svimlende 24 milliarder kr.

Samtidig får vi stadig meldinger fra pasienter som opplever at den eneste muligheten de har for i det hele tatt å få helsehjelp, er å betale selv, for da kommer man utenfor køene. Rogalands Avis fortalte 28. mars om en kvinne som måtte ta opp lån på 138 000 kr for å betale for operasjon ved et privat sykehus for å få lov til å bli arbeidsfør igjen og kunne gjøre den innsatsen hun ønsker i samfunnet. I Hurdal er det en kvinne, Liv Marit Tangen, som fikk beskjed, etter at hun hadde slitt med hjerteflimmerproblemer i nesten ti år, om at det ikke hadde noen hensikt å stille seg opp på venteliste fordi ventetiden ville være mer enn tre år ved Rikshospitalet.

Ut fra prinsippet at det er resultatene som teller, er helseministeren fornøyd med det hans regjering har klart å få til i løpet av fire år på helseområdet?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:05:55]:** Fornøyd nei, men det er et faktum at aldri før har så mange norske pasienter fått så god hjelp fra helsevesenet som i år. Hvis man måler det i forhold til hvor mange pasienter det er som får hjelp, om de er fornøyd med hjelpen, og om uttalelsene etter at de har fått behandling, er preget av tilfredshet, er jeg fornøyd – i den forstand at vi hjelper stadig flere til å få god hjelp. Men jeg er ikke fornøyd i den forstand at det fortsatt er en vei å gå. Derfor jobber vi med store helsereformer. Derfor går vi hele tiden i retning av å videreutvikle helsetilbudet.

Jeg har lagt merke til at Høyres svar på alle disse spørsmålene er private løsninger. Sist da jeg møtte Lønning i salen, var det atrieflimmer, altså hjerteflimmer, som var den store saken og spørsmålet om å bruke f.eks. Feiring-klinikken til å løse det problemet. Jeg har gått positivt inn i dette og sett på den muligheten. Da er situasjonen den at i Norge er fagmiljøet knyttet til atrieflimmer veldig lite.

Her i Oslo er det f.eks. to leger som kan behandle atrieflimmer. Da blir ikke løsningen på det problemet å flytte en av de legene ut til Feiringklinikken. Det eneste man da løser, er at vedkommende sannsynligvis får en million kroner mer i lønn.

Problemet med ventetider, ventekøer, når det gjelder atrieflimmer, er ikke mangel på private tilbud, men at vi ikke greier å ta i bruk nye behandlingsmåter i offentlig helsestell, slik at vi greier å bygge opp kapasitet. Det løser ingen problemer å flytte legene fra offentlig helsevesen til privat helsevesen. Det fører bare til større kostnader. Derfor er samhandlingsreformen svaret på mange av de utfordringene som Lønning er opptatt av, ikke privatisering.

**Inge Lønning (H) [10:07:58]:** Jeg er glad for at statsråden har rettet opp den tabben han gjorde under interpellasjonsdebatten om Feiringklinikken, hvor han kom i skade for å feilinformere Stortinget. At han har rettet opp det, er veldig bra.

Ut fra prinsippet at det er resultatene som teller, må det være et tankekors for statsråden at under denne regjering har kjøp av private helseforsikringer økt med 130 pst., og at den eneste måten folk kan komme ut av de håpløst lange ventetidene på, er å ta opp lån, hvis de ikke er så godt stilt at de har en solid privatøkonomi. Vi har historisk aldri vært nærmere et klassedelt helsevesen enn vi er etter fire år med en rød-grønn regjering. Er det et resultat som statsråden er fornøyd med?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:08:57]:** Jeg mener at det er en veldig feil framstilling Lønning gir av norsk helsevesen. Jeg tror at enhver internasjonal ekspert som hadde sett på det norske helsevesenet, ville ha sagt at det er én ting som ikke kjennetegner det, og det er at det er klassedelt. Så Høyre får nå leve i sin egen virkelighet.

Men nok en gang: Jeg tar Høyres forslag på alvor og ser om løsningsmodellen er den rette. Sist Lønning stod i Stortinget og fortalte hvordan krisene i helsevesenet skulle løses, dreide det seg altså om å privatisere behandling av atrieflimmer. Det løser ingenting. Problemet er ikke mangel på ressurser eller mangel på private tilbud. Problemet er mangel på fagfolk. Det blir ikke flere som får behandling for atrieflimmer om en av de to legene på Rikshospitalet flytter over i et privat sykehus. Det blir like mange pasienter behandlet. Det eneste man har gjort, er at man har fordoblet investeringskostnadene til et avansert medisinsk utstyr. Det illustrerer at Høyres medisin er feil.

**Presidenten:** Det blir oppfølgingsspørsmål – Erna Solberg.

**Erna Solberg (H) [10:10:18]:** Høyre har foreslått bedre kvalitetssikring av norsk helsevesen. Vi har foreslått en betydelig satsing på rehabilitering for å stoppe med svingdørspasienter. Vi har foreslått bedre nasjonal styring gjennom nye styringsmetoder. Vi har foreslått at vi skal ha mer helsehjelp der folk bor.

Statsråden har satt ned et utvalg. Det er så langt hans bi-

drag til videreutviklingen av det norske helsevesenet. Samtidig har det vært en økning fra 40 000 til nesten 100 000 mennesker som har tegnet privat helseforsikring. Alle de private institusjonene på helseområdet forteller om flere og flere mennesker som betaler fullt ut av egen lomme. Sist uke fortalte Rogalands Avis om en dame som hadde brukt 138 000 kr etter fire års sykmelding. Hun ville tilbake på jobb, og helsevesenet kunne ikke hjelpe henne. Da forventer jeg mer saklighet fra statsråden når det gjelder å svare på hvorfor han ikke bruker den ledige kapasiteten til å kutte køene.

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:11:24]:** Det er en feil analyse av helsevesenets utfordring. Det er ikke sånn at helsevesenets utfordringer løses ved at de legene som i dag jobber i offentlige sykehus, begynner å jobbe i private sykehus. Det store problemet for norsk helsevesen er at vi f.eks. i 2007 brukte 550 000 liggedøgn i norske sykehus til å behandle pasienter som kunne ha fått behandling i kommunehelsetjenesten. Det er å bygge opp kommunehelsetjenesten, forholde seg til samhandlingsreformen, som vil bli lagt fram som et forslag i juni, og gjennomføre det, som er løsningen på utfordringene i Helse-Norge. Det er ikke sånn at når nyrene har sviktet hos en diabetiker, ligger løsningen på den utfordringen i at han skal få velge hvilket sykehus han skal få dialyse på; det er å sørge for et helsevesen som fører til at det å få diabetes ikke fører til nyresvikt.

Det er en feil analyse som ligger til grunn for Høyres helsepolitikk, og den blir ikke rettere av at partilederen prøver å framstille det på denne måten.

**Presidenten:** Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:12:36]:** Jeg tror ikke vi skal kaste de forskjellige analysene fram og tilbake i denne salen og si at der er den eksakte vitenskap og den eksakte sannhet. Det som er et faktum, er at det står mange mennesker i kø og venter på å få behandling. Da er det vår oppgave, og også statsrådets oppgave, å sørge for at så mange som mulig får behandling i det norske helsevesenet. Det vil si at vi må ha en kapasitet som står i stil med behovet der ute, ikke ut fra at vi skryter av at aldri før har så og så mange fått behandling. Det skal stå i stil med det behovet som er der ute.

Det er et faktum at over 265 000 mennesker står i kø. Det er et faktum at når det f.eks. innenfor Helse Øst-området går ut brev i forbindelse med radiologiske undersøkelser, står det gjerne i brevet at det, nærmest som følge av rasjoneringer, på grunn av at avtaleinngåelsene er så få, tar tre måneder før man får time, men hvis man betaler det selv, kan man få time i morgen. Det er et klassedelt helsevesen, der de som har penger, får hjelp. Hva vil statsråden gjøre i den forbindelse?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:13:36]:** Jeg er veldig enig med Harald Tom Nesvik i at vi må ha en kapasitet i forhold til behovet. Hva er behovet? I 2007 hadde

vi 550 000 liggedøgn i norske sykehus. Hvert sjuende liggedøgn gikk med til å behandle pasienter som strengt tatt ikke trengte sykehusbehandling. De var på sykehus fordi kommunehelsetjenesten ikke var til stede. Da er svaret på Helse-Norges utfordringer å bygge opp kommunehelsetjenesten. Behovet vil bli enda større i framtiden fordi alderssammensetningen vil bli sånn at de typer pasienter som ligger unødvendig på sykehus, vil det bli flere av.

Med det psykiske helsevernet er det akkurat det samme. Det er ikke rart at det er et skrik etter behandlingsplasser, sengeplasser, i psykisk helsevern, så lenge vi har et ikke-eksisterende kommunalt helsevern. Svaret på utfordringene i det psykiske helsevernet er å bygge opp det kommunale helsevernet. Det er det denne regjeringen nå satser på, og det vil vises allerede i budsjettet for neste år en vei i retning av å bygge opp kommunehelsetjenesten.

Krisen i sykehusene må løses utenfor sykehusene.

**Presidenten:** Laila Dávøy – til oppfølgingsspørsmål.

**Laila Dávøy (KrF) [10:14:53]:** Vi våknet i går til nyhetene om at eldre legges kl. 14 i sykehjem, og andre steder hører vi om pasienter som nærmest ligger i kø for å komme seg opp av dynen om morgenen. Ferdigbehandlede eldre ligger på sykehus fordi det er køer for å få plass på sykehjem. Men ikke bare køene vokser, også behovet for flere ansatte i sykehjem er påtakelig. I går sa helseministeren til TV 2 at de har skaffet 12 000 nye ansatte i pleie- og omsorgssektoren. Det er sikkert rett – det diskuteres litt hvor mange man egentlig har fått – men disse er ikke kommet til sykehjemmene våre. Så mitt spørsmål til statsråden er: Hvordan vil helseministeren sikre at vi får flere ansatte i sykehjemmene, slik at pasientene kommer seg opp om morgenen og slipper å ligge i kø, og ikke blir liggende fra kl. 14 til neste morgen?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:16:00]:** La meg ta det siste først: Det at noen, som det påstås, nå begynner å legge eldre kl. 14 om ettermiddagen, og at de må ligge til dagen etter, mener jeg har ingenting med bevilgninger til kommunesektoren å gjøre. Enhver kommune har råd til å ha et bedre tilbud til de eldre enn det. Det er et spørsmål om prioritering, og det er uakseptabelt dersom det finnes kommuner som gjør det. Det er et brudd på kvalitetsforskriften, og Helsetilsynet bør absolutt gå inn i denne type saker og gi påtale til de kommunene som gjør slike ting. Det er uakseptabelt, og det har ingenting med antall ansatte i pleie- og omsorgssektoren å gjøre. Jeg mener at enhver kommune må se: Hva er viktigst først? Det å utføre kommunale prioriteringer på en slik måte at man begynner å legge de eldre kl. 14 om ettermiddagen, finner vi oss ikke i. Det er ikke riktig, det er et brudd på kvalitetsforskriften, og det bør absolutt påtales fra Helsetilsynet dersom det stemmer.

**Presidenten:** Gunvald Ludvigsen – til oppfølgingsspørsmål.

**Gunvald Ludvigsen (V) [10:17:14]:** Helsekøene består ikkje minst av ei svak pasientgruppe som ruspasientar, og her er det vel ikkje nokon tvil om tala: 4 000 rusmisbrukarar står i kø for behandling i dag, og dei rusavhengige er ikkje den gruppa som ropar høgast. Sjølv om helseministeren har sagt at rus er eit satsingsområde, har han akseptert at ein ny ruspost med ti plassar for unge vaksne som er under bygging i Helse Førde, og som er ferdig i september i år, ikkje skal takast i bruk i år. Rekruttering av personell til den nye rusposten tek minst eit halvt år. Dersom det ikkje blir gitt klarsignal ganske snart for ein oppstartingsdato, vil rusposten som står ferdig i september, ikkje kome i gang før langt, langt ut i 2010. Så mitt spørsmål til statsråden er: Kan statsråden garantere at den nye rusposten som er under bygging på Nordfjordeid i Helse Førde, blir starta opp tidleg i 2010?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:18:15]:** Jeg er jo enig i at rusfeltet er et av de områdene der vi har kommet kortest, og jeg vil tro at vi fort kan bli enige om at ingen av oss kan slå oss på brystet og si at vi virkelig har ryddet opp i russektoren. Der har vi store utfordringer fortsatt, det er jo nettopp derfor vi satser systematisk på russektoren, og det tror jeg det er stor grad av politisk enighet om.

Vi har en rusplan. Vi bruker stadig mer ressurser på å få god kapasitet i russektoren i Norge, og derfor har jo Regjeringen også hvert år trappet opp innsatsen på rusfeltet. Nå ligger vi 685 mill. kr over det nivået vi lå på da vi startet rusplanen. I sommer får vi Rusakutten i Oslo, vi har nå satt inn 30 mill. kr i Oslo gjennom Kirkens Bymisjon for å forbedre tilbudet til de aller svakeste. Så er det mer igjen, og derfor vil det bli ytterligere opptrapping i rusplanen i 2010, og så er vi enige om at vi i fellesskap skal lage en ny rusplan for de kommende årene. Så rusfeltet satses det på, og det er det behov for, fordi manglene er store.

**Presidenten:** Vi går videre til neste hovedspørsmål.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:19:34]:** Jeg ser at statsråden blir stående, og det gjør han nok rett i!

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:19:39]:** Jeg tok sjansen på å stå her.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:19:42]:** I det siste halve året på Stortinget, i en rekke forskjellige spørretimer og forskjellige saker, har jeg hatt inntrykk av at svaret fra statsråden har vært: Svaret er samhandling, hva var spørsmålet? Jeg tror nok også at innenfor en rekke felt er statsråden inne på noe, og at det er en vei å gå, og vi har mye å hente. Men så begynner man å se litt på det arbeidet som pågår, og vi begynner å lure, ganske mange av oss: Hva er det som vil komme? Og ikke minst: Når vil det komme?

Forrige uke kunne man lese i Kommunal Rapport at man vil ta fra sykehusene og gi til kommunene, man snakker om opptil 20 milliarder kr, man snakker om interkommunale selskap, og man viser til Danmark. Danmark har en kommunestruktur med 55 000 innbyggere pr. kommu-

ne, og jeg ser jo fram til at Magnhild Meltveit Kleppa som kommunalminister skal begynne å tvangssammenslå norske kommuner – det skal bli interessant. Men det som blir hovedutfordringen her, er jo nettopp: Når skal man få vite hva som blir innholdet i reformen? I disse dager reiser statssekretærapparatet rundt og forteller til de regionale helseforetakene hva som skal komme, vi leser at Kommunal Rapport er invitert inn på kontoret til helseministeren sammen med kommunalministeren. De eneste som ser ut til ikke å få noen informasjon, er vi i dette hus. Det er jo dette hus som i sin tid faktisk skal fatte beslutninger, og statsråden har selv sagt at kanskje allerede i budsjettet til neste år skal man se en del virkninger av dette.

Jeg har følgende to spørsmål til statsråden: Er det korrekt at statsråden planlegger at denne saken skal legges fram som en melding den 26. juni, som det har blitt hevdet? Er det korrekt? Spørsmål 2: Vil statsråden ta et initiativ til å komme til Stortinget og gi en midlertidig redegjørelse om hva dette arbeidet faktisk inneholder? For dette er en svær reform, som man trenger lang tid til å forberede seg på.

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:21:46]:** Det som er korrekt, er at det kommer en stortingsmelding i juni om samhandlingsreformen. Og det Harald Tom Nesvik også har rett i, er at vi i arbeidet med denne meldingen har ført en veldig åpen prosess. Vi har synliggjort hele tiden hva det er vi tenker, og vi har diskutert med Helse-Norge, alt fra brukerorganisasjoner til ansattes organisasjoner, hva som er deres innspill til en fornuftig samhandlingsreform. Vi lytter og lærer, og vi diskuterer med hele Helse-Norge. Og så skal vi oppsummere det. Vi er nå i en fase der vi holder på å avslutte denne runden. Vi driver og oppsummerer, og vi driver og konkluderer. Konklusjonene vil langt på vei være trukket i løpet av april, og så vil vi legge det fram for Stortinget i juni.

Så ser jeg at det selvfølgelig er utfordrende i den forstand at Stortinget ikke greier å få behandlet dette før sommeren. Nei – men Stortinget lever vel etter sommeren også, sånn at når Stortinget samles til høsten, vil man kunne gå løs på behandling av denne meldingen. Dersom valget fører til at det blir et regjeringsskifte, må jo den nye regjeringen ta stilling til hvorvidt man ønsker å la meldingen ligge i Stortinget.

Så Regjeringen vil klargjøre sin politikk i form av en stortingsmelding, som vil være forholdsvis konkret på en rekke områder på hva Regjeringen ønsker å gjøre av endringer i Helse-Norge i kommende fireårsperiode. Jeg mener at det må være en fordel at Regjeringen klargjør sin politikk før valget. Det kunne vært interessant om opposisjonen gjorde det samme – hva er alternativet til den politikken som Regjeringen står for? Men det er det ikke min jobb å få gjort, det er det vel mer Nesviks jobb å få gjort.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:23:48]:** Det er jo det man gjerne vil. Det er jo derfor man ber om at saken skal komme tidligere, slik at Stortinget faktisk vet hva det dreier seg om. Det er også derfor jeg ber statsråden om

å komme til Stortinget og i hvert fall gi en redegjørelse om hva vi kan forvente oss i måten man skal gjøre denne strukturendringen på. For dette er en stor endring. Den er dyptgående, når det gjelder sykehusenes mulighet til å planlegge, kommunene som skal bygge opp et apparat opp mot dette, interkommunale selskap – en rekke forskjellige ting. Derfor utfordrer jeg statsråden nok en gang på mine to spørsmål – for framleggelsestidspunktet er også veldig viktig, siden Stortinget går fra hverandre 19. juni: Er planen til statsråden å legge fram meldingen 26. juni? Og vil statsråden komme til Stortinget og gi en foreløpig redegjørelse om hva vi kan forvente oss? For ekspertutvalget til helseministeren skulle jo nå være ferdige med sitt arbeid – i hvert fall etter det som tidligere har vært annonsert.

Og: Statsråden har selv i perioden 2005–2008 vært ansvarlig for innføring av Nav-reformen. Den har vi jo sett har havarert på svært mange områder. Hva vil statsråden gjøre annerledes for å lykkes bedre i denne saken?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:24:58]:** Vi jobber så hardt vi bare kan med å skrive denne meldingen. Og vi skal legge den fram så fort den er ferdig. Vi har ikke noe behov for å bli ferdig med den og så ikke legge den fram. Poenget er jo at vi tror på det vi presenterer, og vi ønsker å få det fram så fort så mulig.

Jeg er veldig glad for at Nesvik har tatt inn over seg at det vi holder på med, er store endringer i Helse-Norge. Og det er nettopp det Helse-Norge trenger: ikke flere private alternativer, men store strukturelle reformendringer. Hvis vi greier å bli ferdige før 26. juni, legger vi det fram før 26. juni.

Når jeg nå sier at vi vil komme til Stortinget med en melding i juni, virker det for meg rart at vi skal komme og redegjøre før den tid. For vi ønsker jo å legge fram helhetlig politikk i stortingsmeldingen. Og da vil hele det politiske Norge få tilgang til meldingen og Regjeringens standpunkt.

**Presidenten:** Det blir oppfølgingsspørsmål – Vigdis Giltun.

**Vigdis Giltun (FrP) [10:26:19]:** Ja, det er mange som venter på samhandlingsreformen, og mens man venter på den, skjer det en del ting ute i Helse-Norge.

Det sies at intermediære avdelinger er noe man skal satse på i framtiden. Palliativ pleie i kommunene er noe man skal satse på i framtiden. Det samme gjelder diabetesteam, som skal serve kommunene, og dialysebehandling lokalt. Alle disse tingene har i løpet av det siste året blitt kuttet i Østfold. Den intermediære avdelingen som hadde vært oppe i tre år, ble dessverre nedlagt. Diabetesteamet måtte kutte betydelig, og de skulle serve kommunene i løpet av det siste året. Når det gjelder palliativ avdeling i Askim, vurderer man nå å kutte i plassene. Dialysebehandlingen skal etter hva som står i pressen, nå vurderes lagt tilbake til sykehuset.

Det gis noen signaler som er stikk i strid med den planleggingen som foreligger. Er statsråden nå blitt så opptatt

av papirutgaven at han ikke klarer å styre Helse-Norge i riktig retning samtidig?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:27:22]:** Dette illustrerer jo behovet for samhandlingsreformen. Vi ser at det er en masse fornuftige tiltak som burde ha vært gjennomført, og som prøves i Helse-Norge, men så får man det ikke til fordi det er i strid med systemet. Disse avdelingene, som kommer imellom nivåene, forsøker man å få etablert gjennom gode lokale dugnader, der det lokale helseforetaket og kommunene prøver å stille opp. Men så er det hele tiden en diskusjon om hvem som skal ta regningen, hvem som skal ha ansvaret for å ansette personale, og hvordan det hele skal organiseres. Det er det vi må rydde opp i.

I dag har vi et Helse-Norge der det kloke er i strid med systemet. Vi må få systemet i takt med det kloke. Derfor trenger vi en reform. Jeg synes eksemplene til representanten Giltun er en illustrasjon på hvorfor vi må gjøre store strukturelle endringer, for at god pasientbehandling skal bli økonomisk lønnsomt og fornuftig å gjennomføre.

**Presidenten:** Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

**Inge Lønning (H) [10:28:32]:** Det er jo for så vidt raust av statsråden at han lover at også Stortinget – til sist – skal få kjennskap til det resten av landet har fått kjennskap til gjennom aktiv markedsføring. Men det er jo et litt påfallende tidspunkt. Jeg tolker statsrådets svar slik at 26. juni er en velbegrunnet antakelse, altså akkurat én uke etter at Stortinget har gått fra hverandre.

Denne regjering har sittet i fire år. Samhandling var utredet da Regjeringen tiltrådte. Man har altså brukt fire år på å komme dit hen, og så vil man ikke legge noe frem for dette storting i det hele tatt.

Bjarne Håkon Hanssen er en meget allsidig politiker. Han har hatt veldig mange kjæle navn i tidens løp – vel fortjent – men jeg frykter jo for at det navnet som kan bli klebende ved ham, er «Utvalgs-Hanssen». Og det er vel kanskje ikke det han vil være aller mest glad i. For poenget hittil med det han har gjort, er jo å oppholde både Stortinget og brukerne med snakk.

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:29:38]:** Hvis det er sannhet i ordtaket «kjært barn har mange navn», må man vel leve med at man har mange navn! Så det tror jeg går bra.

Nei, samhandlingsutfordringer i helsevesenet er ikke noe nytt. Derfor er jeg veldig glad for og stolt av å være med i en regjering og være statsråd i et departement der vi nå virkelig kommer med en stortingsmelding som strukturelt tar tak i det. Samhandlingsproblemer i helsevesenet hadde vi i forrige fireårsperiode også, men da satt stort sett Høyres representanter i regjeringen og tvinnet tommeltotter og gjorde i hvert fall ikke noe strukturelt med det. Det har tatt tid før vi kommer med denne meldingen. Men vi kommer med den – i motsetning til det man greide i forrige fireårsperiode.

**Presidenten:** Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

**Bjørg Tørresdal (KrF) [10:30:33]:** Statsråden har skapt høye forventninger til en helsereform som skal gi en styrket kommunehelsetjeneste, som skal gi et mer helhetlig tilbud, og som skal være mer fornuftig i samhandling mellom sykehusene, fastlegene og kommunehelsetjenesten for øvrig.

Kristelig Folkeparti vil ha en slik reform og stiller høye krav til en slik reform, for nå er tiden for å utrede forbi, og tiden for å handle er kommet. Vi vil gjerne gå litt på innholdet i reformen, for det har vært sendt ut signaler om at det vil bli overført ressurser til kommunene – det er nødvendig, for det er stort behov for kompetanse i kommunene. Men så er det også behov for interkommunalt samarbeid. Det er uklart for oss hvordan Regjeringen har tenkt dette, og mitt konkrete spørsmål til statsråden blir: Mener statsråden at det går an å gjennomføre den samhandlingsreformen som kommer nå snart, med den kommunestrukturen man har i dag?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:31:30]:** Svaret på det spørsmålet er ja, det mener jeg. Men det er helt åpenbart at vi skal bygge opp en kommunehelsetjeneste som ikke kan finnes i alle landets kommuner. Til det blir den omfattende. Derfor vil det være slik at de minste kommunene blir nødt til å samarbeide med nabokommuner om hvordan de nye tjenestene skal leveres. I en del store kommuner i Norge vil man fint kunne iverksette den nye kommunehelsetjenesten på egen kjøll. Men det er helt åpenbart at f.eks. i mitt eget hjemdistrikt, som jeg tror representanten Tørresdal kjenner – Indre Namdal – der det er mange små kommuner, er man nødt til å få til et kommunesamarbeid for å få til å bygge opp den kommunehelsetjenesten som blir beskrevet i samhandlingsreformen når den kommer. Men det har man lange tradisjoner på. Jeg tror at det er mulig, og derfor tror jeg det er mulig å gjennomføre reformen med dagens kommunestruktur.

**Presidenten:** Gunvald Ludvigsen – til oppfølgingsspørsmål.

**Gunvald Ludvigsen (V) [10:32:38]:** Når det gjeld samhandlingsreforma, kan eg i iallfall seie til statsråden at Venstre støttar den. Det har vi gjort.

Men det vi veit, er at dersom vi skal få til å flytte meir behandling mot primærsida, treng vi ei endra finansiering. Vi treng også ein endra kommunestruktur – det trur eg. Eg veit at statsråden har vore i Danmark og skjegla til danske løysingar og samhandling der mellom primær- og spesialisthelsetenesta. Der har dei ført over 10 pst. av spesialisthelsekostnadene til kommunane. I Noreg snakkar vel statsråden om 20 pst. Men dersom ein ikkje skal ha ein endra kommunestruktur og tenkjer på interkommunale selskap, blir det nokre kvasimodellar, trur eg. Så eg vil spørje statsråden: Kva trur statsråden samhandlingsreforma vil og bør føre til for kommunestrukturen i Noreg?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:33:44]:** Jeg føler vel at jeg svarte på det spørsmålet da jeg svarte på spørsmålet fra representanten Tørresdal, at – og det vil være, slik som ting ser ut nå, Regjeringens politikk – vi tar sikte på å legge fram en samhandlingsreform som vi mener det vil være mulig å gjennomføre gjennom at de minste kommunene samarbeider om de oppgavene de hver for seg er for små til å løse. Det betyr at veldig mye av helsetjenestene fortsatt vil ligge i kommunene – altså sykehjemmet, pleie- og omsorgstjenester osv. Men så, hvis man ser på desentraliserte team innenfor psykiatri, desentraliserte team innenfor rus, oppbygging av lokalmedisinske sentre, distriktsmedisinske sentre, er det klart at de minste kommunene i Norge hver for seg vil være for små. Da må man samarbeide.

Vi ser at Kommune-Norge griper de mulighetene nå. Det er masse søknader inne i Helse- og omsorgsdepartementet om å få gjennomføre forsøk – Midt-Telemark, Dalane osv. Så Kommune-Norge er godt i gang med å etablere samarbeidsmønstre, og det har jeg tro på som en god modell.

**Presidenten:** Vi går til neste hovedspørsmål.

**Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:35:00]:** Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

Olje- og energiministeren har gjentatte ganger på denne talerstol sagt at Enova er Regjeringens viktigste redskap i fornybarsatsingen. Det er godt å ha et slikt redskap når man har hatt tre olje- og energiministre og tre ulike støttesystemer for fornybar energi på de tre årene som Regjeringen har sittet.

Desto verre blir det da når det viktigste redskapet, Enova, ikke fungerer i forhold til vindkraftutbygging.

La meg sitere uttalelsene til administrerende direktør i Enova, Nils Kristian Nakstad, på TV 2 sist mandag:

«Vi opplever at bransjen har vært gjenstand for litt uforutsigbare rammebetingelser (...) Etter 2010 ligger det ikke inne noe penger på vindkraft i Norge. Det er en uforutsigbarhet for bransjen, og vi synes det må være naturlig å komme med ganske snarlig avklaring på det.»

Statsråden kjenner sitt svar til TV 2 om årlige budsjetteringer og at Regjeringen har startet en opptrapping innenfor fornybarsatsingen. Men det er altså en sammenheng mellom støttesystem og utbygging. Og når vi ikke har klart å få bygd én eneste vindmølle under denne regjeringen med dagens støttesystem, forteller det meg at vi har et system som ikke fungerer. Jeg tror man må ha sete i den rød-grønne regjeringen for ikke å skjønne det.

Så mitt spørsmål blir: Når vil Regjeringen begynne å lytte – lytte til vindkraftutbyggerne, som er misfornøyde, lytte til opposisjonen, som er utålmodig, og lytte til Enova, Regjeringens viktigste redskap i forbindelse med fornybarsatsingen, som trenger forutsigbarhet? Når starter dere med lytteprosessen?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:37:13]:** Jeg ser nok ikke noe stort behov for å lytte til en opposisjon som sjøl

leverte lite på fornybar energi da den satt i regjering. Jeg synes det er et poeng å lytte til vindkraftbransjen, som har nevnt nettopp forutsigbarhet som et viktig område. Der er det lett å se at vi har hatt ambisjoner om ulike regimer i denne perioden som det har blitt endringer på, noe som har gjort at bransjen nettopp etterlyser det. Nå bruker vi mye mer penger innenfor fornybarsatsinga, og vi vet at det skal utlyses nye runder i år i når det gjelder vindkraft. Det betyr at vi nå legger et løp for vindbransjen som er bedre og mer forutsigbart enn hva det har vært tidligere.

Når det gjelder spørsmålet om nye målsettinger, må jeg nok si at hvis det er ett tidspunkt det ville være ganske spesielt å sette nye målsettinger for vind på, er det akkurat nå. Vi har nå det største prosjektet noensinne knyttet til fornybar energi i Europa oppe til debatt. Vi er midt oppe i en diskusjon om hvordan norske tilpasninger til EUs fornybardirektiv skal gjennomføres. Vi skal lage en handlingsplan for oppfyllelsen av de forpliktelsene som vi kommer til å inngå avtaler om med EU-kommisjonen og EU-landene. Å gå ut nå og på en måte kortslutte den prosessen vil være helt meningsløst.

Jeg er opptatt av at vi skal ha forutsigbarhet, vi skal ha en offensiv politikk når det gjelder vind, men nå er det en jobb som må gjøres først. Det er å definere tilpasninga, gjennomføringa og praktiseringa av EUs fornybardirektiv, og så får vi etter det gå inn og diskutere gjennomføringa på de enkelte områdene.

**Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:38:54]:**

Statsråden sier at han skal ha forutsigbarhet, at han tar kritikken fra vindkraftutbyggerne for at det ikke har vært forutsigbarhet på dette området. Men da må jeg spørre statsråden: Hvilken forutsigbarhet lover du nå vindkraftutbyggerne? Du peker på EUs fornybardirektiv, et viktig direktiv, som jeg håper vi snarest mulig får innført i Norge. Men det blir for lett å gjemme seg bak dette når Enova nå sier at de trenger forutsigbarhet for 2010. De trenger å vite hva de skal styre etter, hvilke rammevilkår og støttesystemer de skal gi vindkraftutbyggerne i de dialogene de har. Hva er svaret til statsråden når det gjelder rammebetingelser og støttesystem?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:39:51]:** Jeg mener at det som er lett å se, er det representanten Holten Hjemdal nå presenterer her i Stortinget, når hun mener at vi skal gå inn og sette konkrete målsettinger på et område før vi har kjørt prosessen om hvordan EUs fornybardirektiv skal gjennomføres. Det er en svær sak. Den kommer til å ha stor betydning for hvordan vi konkret gjennomfører fornybarsatsinga i Norge de neste 10, 12, 15 åra. Å gå inn nå og ta ut deler av det fordi det eventuelt skulle være oppportunt, mener jeg er helt feil. Jeg synes rett og slett det er en lettvinnt inngang.

Når det gjelder forutsigbarheten i forhold til det som nå skjer innenfor vindkraftsatsinga, har vi økt rammene til Enova jamt og trutt, fra det altfor lave nivået det lå på da de borgerlige partiene styrte i dette landet. Det betyr at det er mer penger tilgjengelig. Vi har sagt at vindbransjen får en ny mulighet til å komme med gode prosjekter i mai.

Det ligger mer penger i potten når de skal gjennomføres. Det er en forutsigbarhet som gjennom det også meldes til bransjen nå.

**Presidenten:** Det blir oppfølgingsspørsmål – Dagfinn Høybråten.

**Dagfinn Høybråten (KrF) [10:40:58]:** De rød-grønne tok makten med slagordet: Vi har flertall, vi trenger ikke å forhandle, vi kan bare handle. Nå har vi hatt to statsråder i denne spørretimen hvis parti har sittet i de departementene de bestyrer, i snart fire år. Det har skjedd svært lite, men på tampen av perioden går begge statsråder ut med store vyer, som riktignok skal gjennomføres i neste periode, når man – forhåpentligvis – ikke har flertall. Forstå det den som vil!

Det som er situasjonen, er at Senterpartiet nå går ut med stor vind i seilene; jeg vil si det må være flau vind, for det er ikke sammenheng mellom det de nå lover, og det de faktisk har gjort. Så sent som i februar spurte jeg statsråden om han hadde tenkt å satse på et statlig selskap for vindkraft. Til det svarte han at det hadde han for tiden ikke planer om. Men nå leser jeg i avisen at på Senterpartiets landsmøte er dette blitt et nav – og det kan vel kanskje Senterpartiet også trenge – i vindkraftsatsingen, det statsråden i februar ikke så noen grunn til å utrede.

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:42:10]:** Jeg mener at representanten Høybråten her tar helt feil. Mens representanten Høybråtens regjering leverte 1,2 TWh pr. år i fornybar energi og energieffektivisering, leverer denne regjeringa over 2 TWh. Denne regjeringa leverer altså dobbelt så mye når det gjelder klimautfordringene, fornybar energi og energieffektivisering som den regjeringa som Høybråten sjøl var en del av, gjorde. Da synes jeg det er relativt spesielt å komme i denne salen og si at det som denne regjeringa gjør, ikke er noe, når en har et helt konkret referansepunkt å forholde seg til, som altså er halvparten av det som nå blir levert.

Jeg mener at vi nå er på rett vei når det gjelder å få den fornybare energien fram. Jeg mener vi er på rett vei når det gjelder energieffektivisering. Jeg mener vi er på rett vei når det gjelder å håndtere de klimautfordringene som vi nå ser rundt oss.

Så er det helt korrekt at Senterpartiets landsmøte har gjort et vedtak om å etablere et selskap, Statvind. Nå skal vi sjølsagt ta utgangspunkt i det landsmøtevedtaket i prosessen inn mot Soria Moria II.

**Torbjørn Andersen (FrP) [10:43:15]:** Det er liten grunn til å la seg imponere over den rød-grønne regjeringens påståtte satsing på fornybar energi så langt. Det er blitt mye snakk, men veldig lite handling fra de rød-grønnes side på fornybarområdet. Dette er ikke bra. Vi har i Norge de største vindkraftressursene i hele Europa, Norge har Vest-Europas største vannkraftreserver, og landet vårt har et enormt uutnyttet potensial når det gjelder bioenergi.

Likevel har så langt veldig lite skjedd de siste årene innenfor fornybarområdet i landet hvis vi sammenligner

oss med f.eks. Sverige eller Finland, og det er slett ikke bra. Det er heller ikke bare vindkraftutbygging som mangler gode nok rammevilkår her i landet. Nylig så vi tall fra NVE som viste at også utbygging av småkraftverk nesten er stanset helt opp i Norge. Da blir mitt spørsmål: Kan statsråden være klar på at han nå vil arbeide for å inkludere også småkraftverk i et eventuelt framtidig grønt sertifikatmarked sammen med Sverige for å bedre rammevilkårene for denne delen av fornybarområdet?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:44:26]:** Når det gjelder forhandlingene med Sverige om et grønt sertifikatmarked, hvor jeg mener det er veldig viktig å lykkes med å få på plass en løsning, er jeg også opptatt av småkraftverkens plass i det. Så tror jeg at representanten har forståelse for at når det gjelder de mer konkrete forhandlingene som pågår, er det ikke naturlig å ha en offentlig debatt rundt det. Men at et grønt sertifikatmarked vil være et viktig bidrag til fornybar energi i Norge og det å få opp og fram en ny produksjon, er jeg helt enig i. Derfor er også det en av de sakene som jeg nå bruker mye tid på. Vi har hatt møter om det – det er kort tid siden siste møte – og jeg kommer til å ha stort trykk på den saka utover våren.

**Presidenten:** Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgingsspørsmål.

**Peter Skovholt Gitmark (H) [10:45:30]:** Det som kjennetegner Olje- og energidepartementet, er at det har vært flere statsrådsskifter enn det har vært vindmøller bygd.

Vi har Europas aller beste muligheter for å bygge ut, med de betydelige vindkraftressurser som finnes. Det blir ikke gjort. Det skyldes bl.a. at Jens Stoltenberg og denne regjeringen har torpedert grønne sertifikater. Det skyldes at klimaforliket ikke er fulgt opp for å få på plass et nytt og bedre støttesystem. Det skyldes bl.a. at saksbehandlingstiden øker, for det aller meste innenfor hele Olje- og energidepartementet og NVE mfl., i forhold til fornybar energi.

Nå er det på tide med handling. Vi har hatt nok prat. Selv Enova vet ikke hvordan støttesystemet blir, og hvor mye penger de har å forholde seg til til neste år. Bransjen skriker etter forutsigbarhet, etter et langsiktig, godt støttesystem. Når har statsråden tenkt å levere?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:46:32]:** Som jeg har svart på et annet spørsmål tidligere her i spørretimen, mener jeg at det viktigste som skjer i forhold til den langsiktige diskusjonen om det store rammeverket rundt fornybarsatsinga i Norge og Europa, kommer til å skje rundt diskusjonen om fornybardirektivet og implementeringa av det. Det er en krevende prosess, også faglig. Men i forhold til det som skjer i Norge nå, mener jeg at bruk av investeringsstøtte, som vi har gjort – og vi bruker nå mye mer penger på det, også inn mot mulige prosjekter på vindkraftsida – nettopp gir muligheter for vindkraftprodusentene til å få realisert prosjekter. Når vi nå i år har gått inn med ekstra penger, en ekstra utlysningrunde, er det netti-

opp fordi min og Regjeringas ambisjon er at vi skal få de gode vindkraftprosjektene opp å gå. Så ser vi at det har vært en stor kostnadsvekst innenfor prosjektene de siste åra. Så ser vi også at det har vært utfordringer knyttet til kapital som følge av det som skjer rundt oss nå. Men når vi nå bruker så mye mer penger inn i Enovas budsjetter og inn i forbybarsatsinga, betyr også det en forutsigbarhet og en satsing i forhold til vindkraftbransjen.

**Presidenten:** Gunnar Kvassheim – til oppfølgings-spørsmål.

**Gunnar Kvassheim (V) [10:47:48]:** Det er interessant å høre at når statsråden får berettiget kritikk for manglende satsing på fornybar energi-produksjon, vises det til ting han og Regjeringen egentlig var imot. Det vises til forventningene knyttet til et grønt sertifikat-marked sammen med Sverige, som Regjeringen ikke vil ha, men som kom på plass i klimaforliket. En viser til at det skal lages en marin strategi for energiproduksjon til havs – et opplegg man opprinnelig stemte ned i Stortinget, men fikk inn i klimaforliket. Og så vises det til fornybardirektivet til EU. Det hører med til den historien at olje- og energiministeren var den siste energipolitikeren i Norge som sa at en ønsker å slutte seg til dette. Det har vært press både fra opposisjonen og fra egne rekker.

Mitt spørsmål er: Når vil statsråden levere det som står i klimaforliket, et like godt opplegg for fornybar energi-produksjon som grønne sertifikater ville ha vært?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:48:52]:** Vi har valgt å bruke investeringsstøtte som alternativ til det som representanten tar opp. Jeg mener at med den økningen vi nå ser innenfor bruken av investeringsstøtte på Enovas rammer, er det et godt alternativ til det, som vi jobber med videre.

Hvis representanten Kvassheim er opptatt av at jeg skal fortelle mer om det vi har gjort, er dette en veldig god anledning for meg til å gjøre det, for jeg er stolt av at vi nå klarer – i løpet av tre år – å levere 6 TWh innenfor fornybarområdet og energieffektivisering. Jeg er usikker på om representanten Kvassheim er like stolt av et snitt på 1,2 TWh pr. år, som representanten Kvassheim var ansvarlig for da han var en del av den borgerlige regjeringa i forrige periode. Jeg synes det er rart at representanten Kvassheim er så offensiv i Stortinget og kritiserer en regjering som leverer dobbelt så mye fornybar energi, energieffektivisering og klimatiltak som det han sjøl var med på å levere da han var en del av den borgerlige regjeringa.

**Presidenten:** Da går vi til neste hovedspørsmål. Gunnar Kvassheim kan bli stående...

**Gunnar Kvassheim (V) [10:49:55]:** ...og det kan statsråden også.

Det var en interessant forestilling å følge landsmøtet i Senterpartiet. I perioder framstod det som et norgesmes-terskap i dobbeltkommunikasjon. Landsmøtet gjorde vedtak på områder som partiet har stemt imot i Stortinget, og

det var enkeltutspill som ble nøytralisert og nullet ut av partiledelsen.

Et av de områdene som en merker seg med undring, er den nyfrelste holdningen til forbybar energi-politikk – nå skulle det satses, nå skulle en utnytte mulighetene. Dette er altså på et område hvor det i tre og et halvt år har vært stillstand og har vært etterlyst en offentlig offensiv. Her ligger det store og unike muligheter som er møtt med et dårlig tilpasset støttesystem. Det er rett at det er satt av mer penger, men det er satt av til systemer som ikke utløser ny forbybar energi-produksjon. Og der leverer denne regjeringen dårlig. I de tallene som det vises til her, tar en med varme og energieffektivisering. Faktum er at når det gjelder vindkraft og småkraft, går utviklingen i feil retning. Det er en samstemt bransje opptatt av, og er sterkt kritisk til Regjeringens opplegg.

Det som skjedde på Senterpartiets landsmøte, var i realiteten en ramsalt kritikk av Regjeringens manglende resultater når det gjelder fornybar energi-politikk. Og verre enn det: Det var en ramsalt kritikk av tre ledende senterpartifolk som har sittet og styrt Olje- og energidepartementet i den perioden det her er tale om. Men det vi forstår, etter å ha hørt også på runden som har vært i dag, er at de visjonene og de løftene som ble gitt på Senterpartiets landsmøte, har ingenting med Regjeringens energipolitikk og Regjeringens energiambisjoner å gjøre, det er et opplegg for hva Senterpartiet ønsker å slåss for i opposisjon etter valget.

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:52:00]:** Jeg er helt uenig i analysen, påstandene og uttalelsen fra representanten Kvassheim. For det første, som jeg sa i mitt forrige svar, er det å bruke begrepet «stillstand» innenfor dette området feil. Og representanten Kvassheim vil se at det blir ekstra feil hvis han tar seg tid til å sammenligne med hva han sjøl har vært ansvarlig for som en del av den forrige regjeringa. Jeg synes det er svært oppsiktsvekkende at man bruker denne type uttalelse om en satsing som representerer det dobbelte av det representanten Kvassheim sjøl har vært med på.

Når det gjelder engasjementet på Senterpartiets landsmøte, mener jeg at det var en veldig god linje i det i forhold til den opptrappinga innenfor fornybarområdet som Regjeringa nå står for. Vi har år for år i vår regjeringsperiode trappet opp. Senterpartiets landsmøte ønsker å trappe mer opp i perioden som kommer, og landsmøtets melding til partiledelsen er at det er et viktig område for partiledelsen å ta med seg inn i regjeringsarbeidet i neste periode.

For øvrig når det gjelder dobbeltkommunikasjon og landsmøter, tror jeg kanskje representanten Kvassheim har noe mer erfaring med det i forhold til ulike typer landsmøter enn det jeg har. Men jeg mener konkret at det landsmøtet vi var en del av, var et ekstremt framtidsrettet landsmøte, fordi det var opptatt av å legge om til den grønne økonomien, skape grønne arbeidsplasser og bygge videre på det arbeidet som Regjeringa nå har begynt på.

**Gunnar Kvassheim (V) [10:53:19]:** Problemet med dette landsmøtet er at det kom fire år for sent. Det var jo



dette Regjeringen burde ha arbeidet med fra dag én. De har fått mange innspill i Stortinget som kunne bidratt til å få bred oppslutning om en slik offensiv.

Det er rett at det er satt av mer penger, men alternativet til den forrige regjeringen med støtte til Enova og grønne sertifikater ville gitt mer penger, og det som er enda viktigere: bedre resultater. Vindbransjen og småkraftbransjen dømmer denne regjeringens innsats nord og ned, og viser til at den forrige regjering leverte bedre tilpassede løsninger.

Når har altså Senterpartiet kommet opp med en ny interessant idé. Det en synes mangler innenfor fornybar energi-politikk, er flere statlige selskaper. Det er altså i en situasjon hvor Statkraft sier at de satser på fornybar energi-prosjekter i utlandet, fordi støttesystemet i Norge er for dårlig. Er statsråden enig i at det vi mangler er bedre rammevilkår, ikke flere statlige aktører?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:54:22]:** Representanten Inge Lønning sa tidligere i dag at det er resultatene som teller. Det synes jeg også. Nettopp derfor er jeg fortsatt like overrasket over det høye lydnivået og det store engasjementet til representanten Kvasheim med tanke på hvilke resultater han sjøl kan vise til. Jeg synes det fortsatt er like spesielt bare å hoppe bukk over det man sjøl har bidratt til, og være overdommer overfor det en annen regjering har gjort, som helt åpenbart har levert på et helt annet nivå enn det som representanten sjøl har vært med på. Det tjener ikke norsk politisk debatt å ha en så tilfeldig omgang med fakta på et viktig område som fornybar energi i forhold til klimajobbinga framover. Når representanten mener at Senterpartiets landsmøte var fire år for seint, hvilket jeg sjølsagt er helt uenig i, må jeg nok si at engasjementet til Venstre iallfall åpenbart er fire år for seint, i forhold til da de sjøl satt i regjering.

**Presidenten:** Det blir oppfølgingssspørsmål – Lars Sponheim.

**Lars Sponheim (V) [10:55:27]:** Dette blir ynkelig, frekt. Statsråden har ett eneste svar: Vi bruker mer penger, og vi gjør mer enn den forrige regjering. Ja, siden den forrige regjeringen har skatteinntektene økt med 250 milliarder kr. Det skulle bare mangle at man ikke bruker mer penger! Siden 2005 har teknologisk utvikling på fornybar energi og oljeprisutviklingen skapt helt andre rammebetingelser. Man må ikke sammenlikne seg med historiebøkene. Man kan sammenlikne seg med nåtid, og se hva man får til i andre land. Dessverre er det slik at investorer i grønn kraft satser for lite i Norge, fordi de ikke har i utsikt markedsinntekter som er gode nok. Det er markedsinntekter, f.eks. gjennom et nytt sertifikatregime, som disse investorene ønsker. Jeg husker godt at sjefen til Riis-Johansen, statsminister Stoltenberg, stod her og parkerte grønt skatteregime fordi det ble for dyrt på ordinær kraft. Problemet var at han hadde regnet feil. Han hadde brukt ti ganger for mye på virkningene. Angrer statsråden? Eller skulle statsråden ønske at Regjeringen hadde tatt tak i det som hadde vært den bærekraftige, forløsende løsningen al-

lerede for tre år siden? Da var ikke han statsråd for dette, så han må kunne ha lov til å utøve noe selv ... (presidenten avbryter)

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:56:37]:** I forhold til den prosessen som gikk rundt grønne sertifikater sist, var det en naturlig ende på prosessen som følge av hvor saka da stod. Så har vi tatt initiativ til å ta opp igjen forhandlingene. Jeg synes vi har gode prosesser med Sverige nå. Men som jeg har sagt tidligere i denne salen, tror jeg man skal være ærlig på at det er krevende å skulle forene to ulike energimarkeder med ulike energibærere inn i markedet. Det er også en del av den jobben som vi nå er oppe i. Min ambisjon er å få denne forhandlingsrunden på plass. Det ville være veldig bra.

For øvrig er jeg helt uenig med representanten Sponheim når han mener at det å se hva den forrige regjeringa gjorde, er «ynkelig». Jeg mener det er helt relevant å sammenlikne prioriteringene i budsjettene. Representanten Sponheim har i andre sammenhenger skrytt veldig av de skattelettelsene som den forrige regjeringa gjennomførte. Det er åpenbart at det er en prioritering som ble gjort av den forrige regjeringa – at det var viktigere enn å satse på fornybar energi.

**Lars Sponheim (V) [10:57:38]:** Ta ansvar sjøl, du!

**Presidenten:** Torbjørn Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

**Torbjørn Andersen (FrP) [10:57:48]:** Representanten Gunnar Kvasheim viste til hva statsråden hadde uttalt på Senterpartiets landsmøte i Ålesund nylig. Jeg merket meg en del av de uttalelsene med den største interesse. Der sa bl.a. statsråden at det kan være interessant å overføre konsesjonsmyndighet til regionale myndigheter fra NVE i dag. Det er for så vidt noe Fremskrittspartiet har foreslått i mange år å desentralisere konsesjonsmyndighetene for mikro-, mini- og småkraftverk inntil en viss størrelse. Vi vet jo at tiden for konsesjonsbehandling ofte er fire til fem år når det gjelder denne type kraftverk. For å skape kanskje en ny giv og avbyråkratisere dette med å få tillatelse til å bygge mikro-, mini- og småkraftverk, tror jeg det er viktig å få til en desentralisering. Akkurat det merket jeg meg at statsråden var inne på på landsmøtet. Kan vi nå forvente et snarlig initiativ fra statsråden for å skape en desentralisert konsesjonsbehandling for mikro-, mini- og småkraftverk her i landet? Jeg venter med spenning på svar.

**Statsråd Terje Riis-Johansen [10:58:54]:** Det svaret kan jeg gi, og det kan være kort. Jeg kan svare hyggelig på det, for det er allerede gjort. Det er fra min side meddelt Stortinget tidligere at konsesjonsbehandling av de minste søknadene er overført til fylkeskommunene, med NVE som saksbehandler på de regionale kontorene. Det er altså et positivt svar, og det er allerede utført.

**Presidenten:** Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgings-spørsmål.

**Peter Skovholt Gitmark (H) [10:59:28]:** Jeg hadde trodd at statsråden skulle hatt en større grad av anstendighet. Her er det et enstemmig storting som har slått fast at grønne sertifikater er den beste løsningen for å få mer fornybar energi. Det er denne regjeringen som trenerer det arbeidet, og som tidligere har skutt ned det samme forslaget. Denne regjeringen har ansvaret. Det er denne rød-grønne regjeringens politikk som ikke virker. Det er problemer som tårner seg opp i sektor etter sektor, som statsråden har ansvaret for. Og det er helt riktig som det ble påpekt: Småkraftutbyggere får nå beskjed om at de ikke får sine søknader behandlet før tidligst i 2011. Problemet er at Regjeringen ser bakover, kontinuerlig. Man skjuler seg bak at man bevilger mer penger, men man endrer ikke politikken i riktig retning. Norske selskaper investerer utenlands og ikke i Norge. Vi har en enorm vekst i fornybar energi i Storbritannia, i Portugal og i Sverige. Angrer statsråden på at han er medlem av en regjering som ikke evner å levere ny fornybar energi i Norge når dette feltet vokser voldsomt i resten av Europa?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [11:00:41]:** Jeg skjønner at representanter for de borgerlige partier som hadde regjeringsmakt sist, blir frustrert over å bli mint på hva som da skjedde. Men det er klart at med de uttalelser som kommer i Stortinget i dag, om hva som gjøres og ikke gjøres, er det ikke til å unngå at det må trekkes noen sammenlikninger. Og da er det saksbehandlingskapasitet og NVE som nå blir trukket fram fra representanten Skovholt Gitmark.

Nå har vi doblett ressursbruken til NVE. NVE ansetter saksbehandlere, som de ikke hadde mulighet til å ansette i forrige stortingsperiode. Vi har delegert beslutningsmyndigheten for de minste sakene til fylkeskommunen med regionalt NVE-system som saksbehandler, som den forrige regjeringen ikke gjorde. Vi gjør noe i forhold til saksbehandlingskapasitet som ikke ble gjort. Det bør representanten Skovholt Gitmark forholde seg til, på samme måten som når det gjelder det representanten sier om at politikken ikke virker: Ja vel, den virker faktisk så bra at vi leverer dobbelt så mye på dette området som det representanten Skovholt Gitmarks regjeringspartier klarte å levere i forrige periode.

**Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:01:46]:** Statsråden slår seg på brystet og sier at vi er på rett vei. Vi er på rett vei i dag når vi får melding om at StatoilHydro og Statkraft går sammen om en havvindpark utenfor Storbritannia – med en produksjon på 1,1 TWh som skal forsyne 220 000 husstander. Hvorfor gjør de det? Jo, fordi rammebetingelsene er for dårlige i Norge.

Foran seg har statsråden en liste, sikkert over 2008 også. Der vil det stå at i fjor hadde vi en produksjon på 1,1 TWh vindkraft i Norge. Det er resultatene som teller. Statsråden står ansvarlig for det resultatet. Er statsråden i dette bildet fornøyd med at våre næringsfolk satser i utlandet, og at vi bare klarer å produsere 1,1 TWh i Norge. Er det et resultat statsråden er fornøyd med for 2008?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [11:02:37]:** Når vi nå bruker mer penger i 2009 enn i 2008, er det selvsagt fordi vi ønsker å oppnå mer enn det vi oppnådde forrige år og i årene før det. Så jeg ønsker mer til vindkraftsatsing.

For øvrig har jeg ventet med interesse på hvor lang tid det kom til å gå før spørsmålet om StatoilHydro og Statskrafts engasjement i England kom opp, for det synes jeg er en interessant test på engasjementet når det gjelder fornybar energi. Jeg oppfatter at Holten Hjemdal definerer som negativt det som Statkraft og StatoilHydro gjør i dag. Jeg er helt uenig. Jeg mener det er strålende at Norges største selskap, et olje- og gasselskap, i dag tar skrittet ut i fornybar energi-verdenen og bruker 5 milliarder kr sammen med Europas største selskap når det gjelder fornybar energi, for å bygge ut for fornybar energi-produksjon i Europa, og også for å øke kompetansenivået, som igjen vil gjøre dem kapable til å bli store på norsk sokkel når vi også skal ta del i offshoreeventyret når det gjelder vind.

**Presidenten:** Da er den muntlige spørretimen over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

#### *Ordinær spørretime*

**Presidenten:** Det blir en del endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Torbjørn Røe Isaksen til finansministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 7, fra representanten Knut Arild Hareide, tas opp av representanten Laila Dævøy.

Spørsmålene 9 og 10, fra henholdsvis representantene Elisabeth Aspaker og Jan-Henrik Fredriksen til justisministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 2, dvs. først i spørretimen.

Spørsmål 13, fra representanten Per Roar Bredvold til kunnskapsministeren, bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

#### Spørsmål 1

Fra representanten Torbjørn Røe Isaksen til finansministeren:

«Hjartdal Røde Kors i Telemark er et av mange frivillige lag som rammes av dagens momsreglement, et reglement Frivillighet Norge mener utgjør en «skatt på frivillighet». Reglene påfører for eksempel Hjartdal Røde Kors ekstra utgifter ved kjøp av snøscootere.

Vil statsråden sørge for at frivillige lag og organisasjoner slipper denne momsbelastningen i fremtiden?»

**Presidenten:** Dette spørsmålet er trukket tilbake. Vi går så til spørsmål 9.

### Spørsmål 9

**Elisabeth Aspaker (H) [11:04:10]:** Jeg vil få ønske statsråd Storberget velkommen tilbake på jobb her i Stortinget.

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Fra politiet hører vi nå at spanere av bemanningsmessige årsaker blir overført til uniformert ordenstjeneste. Dette innebærer at deres identitet blir kjent, og at de dermed ikke kan gå tilbake til spaningsvirksomhet.

Erkjenner statsråden at dette er et problem, og hvordan vil statsråden sikre at spaningsvirksomheten i politiet kan videreføres med uforminset styrke i kampen mot kriminalitet generelt, og narkotika spesielt?»

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

**Statsråd Knut Storberget [11:04:47]:** Aller først: Tusen takk. Det er koselig å være tilbake.

Innledningsvis vil jeg fastslå at etatsledelsen av politidistriktene og de fleste sårorganene er delegert til Politidirektoratet. Det gjelder ressursfordelingen, intern organisering og resultatoppfølging.

Politidirektoratet foretar en årlig økonomisk rammetildeling til politi- og lensmannsetaten på grunnlag av en omforent ressursfordelingsmodell, som spøreren også er kjent med. Denne modellen skal bidra til at det enkelte politidistrikt har en ressursandel som står i forhold til distriktets oppgaver og lokale forhold. Det er politimesterens ansvar å fastsette både årsverksrammen og midler til drift og investeringer innenfor rammetildelingen for å sikre hele politidistriktet en best mulig polititjeneste.

Det spørsmålet som representanten Aspaker reiser, dreier seg i realiteten om disponering av politimannskaper, og dette ligger til politimesterens styringsrett. Dette omfatter alle kategorier mannskaper, herunder spaningsressurser. Ut fra en politifaglig vurdering er det den lokale ledelsens ansvar å fordele oppgaver og kompetanse slik at det gir en mest mulig optimal ressursutnyttelse. Mannskapsdisponeringen i politidistriktene vil således reflektere de prioriteringer som politimestrene må gjøre i forhold til politidistriktenes totale virksomhet for å opprettholde trygghet for befolkningen.

Organisert kriminalitet generelt og alvorlige narkotikasaker spesielt er høyt prioritert i politiet. Det gjelder samtlige politidistrikter og sårorganer.

Bemanningssituasjonen, som ligger i bunnen for mulighetene for å kunne ta grep overfor den type alvorlig kriminalitet, har vært en utfordring i flere år, først og fremst fordi det er utdannet for få polititjenestemenn. Skal vi ha spanere, er vi nødt til å utdanne politifolk. Dette har Regjeringen tatt tak i, og jeg gjentar det gjerne: Det er altså slik at denne regjering utdanner over 640 flere politifolk enn det den forrige regjering gjorde. Det er et godt vir-

kemiddel for å skape mer politikraft ute. Vi har dessuten valgt å øke politiets budsjett med over 2 milliarder kr siden vi tiltrådte. Og senest nå i januar fikk politidistriktene en bevilgning som vil gi mulighet for nå å sysselsette mellom 400 og 500 ekstra sivile mannskaper som nettopp skal få flere politifolk ut i operativ tjeneste. Det er ca. 300 flere enn det Høyre bad om like før jul. Dette er jeg opptatt av at vi skal lykkes med.

Jeg skal senere i dag ut med Oslo-politiet for å få høre og se hvordan man skal disponere det når man tømmer tinghuset for politifolk, setter inn sivile arrestforvarere og får flere politifolk ut i gatene. Det vil også kunne bidra til at man får flere til spaning.

**Elisabeth Aspaker (H) [11:07:54]:** Det er ingen ukjent sak at det for så vidt er politimestrene som styrer over manskapene sine, men jeg har nå med en statsråd å gjøre som ikke nekter seg noe, og som i mange andre sammenhenger er veldig tydelig på hva han mener er riktig og viktig å prioritere.

Jeg mener det er viktig at både statsråden og Stortinget tydelig signaliserer at det narkotikaproblemet som vi har i det norske samfunnet, er alvorlig og vil vokse seg større hvis politiet ikke disponerer sine ressurser på en slik måte at man greier å komme det i forkjøpet – demme opp, ta bakmenn, gjøre beslag – og slik forhindre at narkotikaen sprer seg. Så mitt spørsmål til statsråden blir da: På hvilken måte vil han overfor politidirektøren og politimestrene være tydelig på at dette er et arbeid som må prioriteres? For taper vi kampen mot narkotika, tror jeg det vil få en del samfunnsmessige konsekvenser og medføre en del kostnader som vi i dag ikke overskuer konsekvensene av.

**Statsråd Knut Storberget [11:08:58]:** Jeg er helt enig med representanten Aspaker i at man skal prioritere innsatsen mot det åpenlyse narkotikasalg som vi ser i bl.a. Oslo. Det er også bakgrunnen for at jeg senest i går hadde møte med politimesteren i Oslo, nettopp for å sikre at de midlene og de 100 stillingene som Oslo nå vil få, bidrar til at man får bukt med noe av denne åpenlyse kriminaliteten.

Så er det også viktig når vi får på plass flere mobile politiposter og flere mennesker, at man reagerer med fasthet og styrke. Og jeg gleder meg over at man resolutt varetoktsfengsler selgerne, at man stramt bøtelegger dem som kjøper, at straffenivået for dem som beveger seg i dette miljøet, går opp, og at de som har utenlandsk bakgrunn og ikke har noe her å gjøre, faktisk får den reaksjonen man skal ha etter varetoktsfengsling og straffegjennomføring, nemlig utvisning.

**Elisabeth Aspaker (H) [11:10:05]:** For en tid siden ble det slått alarm fra svensk narkotikapoliti fordi man mente at man på norsk side ikke var i stand til å følge opp varslinger osv. på den måten som man burde. På samme måte har Tollvesenet på Svinesund klaget over at man har kunnskaper som man gjerne vil dele med politiet, men som det ikke alltid er noe politi i den andre enden til å ta imot og følge opp. Ser statsråden at dette er et problem? Vil han ta ytterligere initiativ for å sikre at både kommuni-

kasjonen med andre lands politimyndigheter og kommunikasjonen mellom politidistrikter og mellom Tollvesenet og politi blir enda bedre på dette punktet?

**Statsråd Knut Storberget [11:10:53]:** Det har jeg tatt initiativ til. Representanten vet veldig godt at Regjeringa så å si har kommet i havn og er klar til å signere bl.a. samarbeidsavtalen benevnt som Prüm-avtalen, som vil bidra til et mye tettere politisamarbeid, særlig mellom de europeiske land, herunder Norden, og som vil bidra til at vi kan bruke DNA i mye større grad. Det gjelder ikke bare i narkotikasaker, men også i andre alvorlige straffesaker.

Samtidig har jeg lyst til å si til representanten Aspaker at én ting er å påpeke det problemet at vi har behov for ressurser, men tenk hvordan det ville ha vært hvis vi hadde holdt oss på det lave nivået for politiutdanning som Høyre gjorde da de var i regjering! Tenk hvordan det ville ha vært hvis vi hadde fulgt Høyres anbefaling om bare 160 nye stillinger til i politiet! Jeg er i så måte glad for at jeg sitter i en regjering som har bidratt til å løfte bemannings-situasjonen med så mange stillinger som man nå vil få, 460–300 flere enn det Høyre før jul mente var tilrådelig.

**Presidenten:** Vi går så videre til spørsmål 10.

#### Spørsmål 10

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:12:10]:** «Viser til at en jente ble ilagt 30 dagers betinget dom for å ha mot-tatt for mye i stønad. Bakgrunnen er at jenta ringte til Navs kontor i Alta og sa fra selv om feil utfylling av meldekortene. Beløpet på 52 510 kr er tilbakebetalt. Til tross for dette dømmes hun for grovt uaktsomt bedrageri. Riksadvokaten opplyser at han ikke vil forholde seg til enkeltsaker.

Hva vil statsråden foreta seg slik at kong Salomo og Jørgen hattemaker får en lik og rettferdig behandling av rettsvesenet i Norge?»

**Statsråd Knut Storberget [11:12:54]:** Innenfor de rammene som loven trekker opp, ligger det til påtalemyndigheten og domstolene – ikke til meg som justisminister og heller ikke til Stortinget – å behandle enkeltsaker og sørge for eventuell overprøving av rettskraftige og ikke-rettskraftige straffeavgjørelser. Det er et veldig viktig prinsipp.

Men det er vår oppgave å sørge for at prinsippene om likebehandling og rettssikkerhet blir ivaretatt. Lovgivningen er basert på at man ikke skal gjøre forskjell på kong Salomo og Jørgen hattemaker. Når vi utarbeider ny straffelov, som nå ligger til behandling i Stortinget, er det slik at den skal gjelde for alle – det gjorde også den gamle. Loven skal praktiseres nettopp under flagget likebehandling og rettssikkerhet. Det er påtalemyndigheten som avslutter å reise tiltale under straffelovgivningen, og det er domstolene, som endelig instans, som avgjør dette. Det er Kongen i statsråd som er påtalemyndighetens øverste leder, men i praksis er det å reise påtale en kompetanse som bare påtalemyndigheten har.

Avslutningsvis vil jeg si at mye av det lovarbeidet som nå ligger i Stortinget, heller ikke bærer preg av at det skal være noen forskjell mellom konge og hattemaker, snarere tvert imot. Vi utvider mange av virkefeltene innenfor straffelovgivningen slik at den særlig skal omfatte også den kriminaliteten som rammer de aller svakeste, nemlig vold mot kvinner og barn. Det er et veldig viktig rettsikkerhetsperspektiv.

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:15:04]:** Det kunne for en gangs skyld vært humant å forholde seg til nåtiden og ikke til en framtid når det gjelder hva som eventuelt kommer til å bli vedtatt på Stortinget.

Det er altså slik at vi her har et tilfelle med en jente som selv har meldt fra at hun har gjort en feil med meldekortene sine. Samtidig har vi en situasjon i Norge hvor to tidligere statsministere har fått utbetalt for mye pensjon. De er i den samme situasjonen. De sier at de skal betale tilbake, og de får ingen påtale. Så objektivt sett er det helt tydelig at det er en forskjellsbehandling av Jørgen Hattemaker og Kong Salomo. Derfor er det litt trist å høre justisministeren si at dette skal være en tilfeldig behandling ved de ulike politikontor gjennom påtalemyndigheten, og at dette skal få lov til å gå sin egen gang. Jeg går ut fra at justisministeren faktisk har myndighet til å kunne gripe inn når det foregår en grov skjevbehandling av personer i samfunnet.

**Statsråd Knut Storberget [11:16:15]:** Justisministeren har ingen mulighet til å gripe inn overfor påtalemyndigheten ved påtalemessige avgjørelser. Det tror jeg vi skal være veldig glad for. Jeg tror vi også skal være veldig glad for at politikken ikke styrer de påtalemessige avgjørelsene, og at politikken heller ikke styrer de avgjørelsene som avses av norske domstoler. Da ville vi fått en situasjon hvor man nettopp kunne bruke Stortingets spørretime til å trekke fram enkeltsaker, og så ville det gått politikk i sakene.

Det betyr ikke at man når man lager både prosessregler og materielle lovregler, ikke skal ha for øye at loven skal virke likt for alle. Det er utgangspunktet for den lovgivningen vi har – og som Fremskrittspartiet har støttet hele veien – og også for den lovgivningen vi skal ha i framtiden, i hvert fall så lenge den regjering jeg sitter i, har ansvaret for straffelovgivningen.

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:17:09]:** Det som til syvende og sist blir veldig galt sett i et preventivt perspektiv, er den signaleffekt dette sender ut til samfunnet. Når en person på selvstendig grunnlag velger å si hør her, jeg har gjort en feil, jeg har fylt ut meldekortene mine galt, for så i neste omgang å få en påtale og så bli dømt for grovt bedrageri med penger man allerede har betalt tilbake, vil dette etter min mening bli oppfattet som veldig galt ute i samfunnet, for folk ser helt klart at her har vi en forskjellsbehandling.

Jeg er enig med justisministeren i at det ikke er politikken som skal styre fra sak til sak i forhold til norsk rettsvesen. Men det er også slik at når man helt klart ser

at noe fungerer veldig skjævt, har man faktisk anledning til å gjøre noe med det.

**Statsråd Knut Storberget [11:18:16]:** Jeg har ingen ytterligere kommentarer, utover dem jeg allerede har gitt.

**Presidenten:** Vi går da tilbake til spørsmål 2.

## Spørsmål 2

**Torbjørn Andersen (FrP) [11:18:41]:** Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I forslaget til Nasjonal transportplan 2010–2019 står det at det er aktuelt å prioritere E18 på strekningen Tvedestrand–Arendal i Aust-Agder, forutsatt bompengefinansiering. Formuleringen i transportplanen har skapt enorme forventninger i hele fylket.

Forutsatt raskt lokalt planarbeid og trasévalg, når mener statsråden i så fall at oppstart av arbeidet på veistrekningen Tvedestrand–Arendal tidligst kan igangsettes, og hvor stor statlig finansieringsandel mener statsråden det kan forventes til prosjektet?»

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:19:41]:** Eg har merka meg at gleda er stor i fylket over E18-omtalen i NTP, og eg deler den gleda. Når vegen Kristiansand–Grimstad står ferdig, vil det verte endå tydelegare kor dårleg vegen Arendal–Tvedestrand er. Eg er difor oppteken av å kome i gang med planlegginga raskt. I stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010–2019 legg Regjeringa til grunn oppstart på utbygginga av E18 til firefelts veg på strekningen Tvedestrand–Arendal i siste seksårsperiode. Det er føresett tilslutning til eit opplegg for delvis bompengefinansiering.

For alle statlege utbyggingsprosjekt over 500 mill. kr er det krav til konseptvalutgreiing og ekstern kvalitetssikring for at Regjeringa skal ha betre styring med planlegging av store prosjekt på eit tidleg stadium. Det er utarbeidd ei konseptvalutgreiing for strekningen E18 Langangen–Grimstad, og ho har vore på høyring. Utgreiinga tilrår å gå vidare med planlegging av firefelts veg. Saka er til ekstern kvalitetssikring, KS1, og etter det vil Regjeringa gjere eit prinsippvedtak om konseptval før planlegginga etter plan- og bygningslova kan starte.

Statens vegvesen reknar med ein planprosess på inntil fem år. Under denne prosessen må også bompengefinansiering vurderast nærare, og det må gjerast lokale vedtak. Det er difor vanskeleg i dag å seie når prosjektet konkret kan starte opp. Statleg del vil verte nærare avklart i samband med Nasjonal transportplan 2014–2023.

**Torbjørn Andersen (FrP) [11:21:16]:** Jeg takker for svaret og merket meg det. Det var vel omtrent så uforpliktende som strekpunktet i Regjeringens forslag til Nasjonal transportplan når det gjelder denne veistrekningen.

Grunnen til at jeg lufter denne konkrete saken og dette konkrete utbyggingsprosjektet på E18 på Sørlandet med statsråden i forkant av den politiske behandlingen i Stor-

tinget – som skal skje den 11. juni – er at veiprosjektet Tvedestrand–Arendal har absolutt topp prioritet i Aust-Agder pr. dags dato. Også lokalt satser man absolutt alt på å få en noe mer forpliktende formulering inn i selve innstillingen til NTP enn det som bare oppfattes som et diffust strekpunkt i forslaget i NTP.

Som statsråden vet, er veistrekningen ekstremt dårlig. Det har vært altfor mange dødsulykker der. Mener statsråden at den tidsplanen som hun beskrev, kan være realistisk ut fra de forutsetningene hun stilte for å komme med disse årstallene?

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:22:25]:** Det er ingenting på dette punktet som er diffust i Nasjonal transportplan. Det viktige med dette punktet i Nasjonal transportplan er at det er det signalet Statens vegvesen treng for å starte opp med planlegging. Dersom det punktet ikkje hadde stått, ville det ikkje vore grunnlag for Statens vegvesen til å gå vidare, og det ville ikkje vore grunnlag for Regjeringa til å gjere sine vedtak og gå vidare med denne viktige strekningen. Difor er det startskotet som er gitt i Nasjonal transportplan, det som trengst for å få planlegginga på sporet, og òg for at kommunane kan setje i gang sine prosessar, som sjølv sagt òg er veldig viktige i dette.

I spørsmålet var det òg drege opp kor stor statleg finansieringsdel statsråden meiner ein kan forvente. På grunn av dei store kostnadene på dei 22 kilometrane som her skal byggjast – det er berekna til 3 milliardar kr – vil det nok vere vanskeleg å tenkje seg at ein skal ha 50 pst. bompengedel, slik departement og storting ofte elles føreset, i og med at kostnadene er så høge.

**Torbjørn Andersen (FrP) [11:23:28]:** Jeg takker nok en gang statsråden for svaret, og håper – og tror – at hun har merket seg hvor viktig man på Sørlandet mener det er å få gjort noe med denne veistrekningen så fort som mulig. Jeg håper også at statsråden kan bekrefte at hun vil følge denne saken meget nøye framover – i hvert fall så lenge hun er samferdselsminister.

Når det gjelder kravet til bompenger, er det jo en betydelig skepsis, kanskje spesielt på Sørlandet, for det er allerede en hel hinderløype – for å bruke det uttrykket – av bomstasjoner på E18 gjennom Aust-Agder.

Det kunne kanskje være betimelig å spørre statsråden hva hun mener om at vi skal ha enda en veistrekning på ca. 20 km med nok en bomstasjon, når vi altså fra før av har nærmest en hinderløype av bomstasjoner på Sørlandet. Mange reagerer på det, og jeg håper at statsråden forstår at mange reagerer med harme på at lokal finansiering er så dominerende.

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:24:34]:** For ei tid sidan var det på NRK eit oppslag som viste kostnaden for eit vogntog ved å køyre frå Stavanger til Trondheim. Den eine strekningen gjekk via Vestlandet, der det kosta ganske mange tusen kroner. På den andre strekningen køyrde ein via Kristiansand og Austlandet, der det kosta nokre hundrelappar. Så sett i samanheng med kva belastning ein har med omsyn til bompengar og ferjepengar i andre delar av

landet, trur eg ikkje det er rett å seie at ein her er særdeles høgt belasta. Men uansett er det eit spørsmål ein må ta stilling til lokalt.

Om ein ynskjer å gå vidare med bompengefinansiering eller ikkje, vil fyrst og fremst vere eit spørsmål som lokale og regionale styresmakter må ta stilling til. Og så får me ta tak i saka ved neste rullering av Nasjonal transportplan. Eg håpar eg òg framover kan ha eit ord med i laget.

### Spørsmål 3

**Gunnar Gundersen (H) [11:25:44]:** Spørsmålet går til samferdselsministeren:

«I den nylig framlagte Nasjonal transportplan står det at E6 mellom Minnesund og Skaberud skal påbegynnes i første planperiode og avsluttes i siste. Det betyr at denne vegstrekningen tidligst vil stå ferdig i 2015. Dette var en strekning som man helt fram til desember 2008 hadde håp om kunne være ferdig i 2011. Vi snakker her om en av de mest trafikk- og ulykkesbelastede strekninger i landet med vital betydning for store deler av landet.

Hva er grunnen til at prosjektet utsettes så lenge?»

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:26:21]:** Samferdselsdepartementet har gjort greie for prosjektet E6 Gardermoen–Kolomoen i St.prp. nr. 87 for 2006–2007. Stortinget handsama saka hausten 2007 og vedtok utbygging av fyrste utbyggingsetappe av prosjektet. Fyrste utbyggingsetappe, strekningane Gardermoen/Hovinmoen–Dal i Akershus og Skaberud–Kolomoen i Hedmark, er under anlegg og er føresett opna for trafikk i oktober 2009.

Av omsyn til gevinstane for trafikktryggleik og trafikkavvikling er Regjeringa og Stortinget samde om at vidare utbygging av strekninga Gardermoen–Kolomoen bør skje så snart det ligg føre avklaring på dei enkelte parsellane, jf. Innst. S. nr. 21 for 2007–2008. Samferdselsdepartementet vil som ei følgje av dette leggje fram ein stortingsproposisjon for strekninga Dal–Minnesund så snart som mogleg. Strekninga utgjer andre utbyggingsetappe av prosjektet.

Miljøverndepartement har den 25. februar 2009 vedteke trasé for strekninga Minnesund–Skaberud, som vil utgjere den tredje og siste utbyggingsetappen av E6 frå Gardermoen til Kolomoen. Reguleringsplanarbeidet er starta i Eidsvoll og Stange. Det skal gjennomførast ekstern kvalitetssikring, KS2, for prosjektet på grunnlag av godkjend reguleringsplan, og det er føresett byggjeklart prosjekt i løpet av 2012.

Regjeringa legg opp til samtidig utbygging av veg og bane langs Mjøsa. Berekningar viser at dette vil kunne gi kostnadsreduksjonar på om lag 400 mill. kr. Det samla prosjektet vil vere svært omfattande – om lag 6 milliardar kr. Etatane har førebels berekna byggjetida for prosjektet til om lag tre år. Trafikkopning på den siste strekninga i prosjektet vil kunne skje i 2014, eventuelt 2015 – alt etter kor raskt ein får dette gjennomført.

Eg deler representanten si vurdering av kor viktig det er å halde oppe høgt fokus på framdrifta i prosjektet, og

etter planavklaringa på strekninga Minnesund–Skaberud som no er gjord, skal det liggje godt til rette for det.

**Gunnar Gundersen (H) [11:28:30]:** Jeg takker for svaret, men jeg synes ikke jeg fikk noen veldig god forklaring på hvorfor det er blitt så veldig forsinket. Men jeg tar til etterretning at det var litt «usemje» – som det heter – i Regjeringen rundt dette.

Jeg synes jo mangelen på nytenkning i Regjeringen både når det gjelder hvordan prosjektet skal drives igjennom og når det gjelder finansiering av prosjektene, nå begynner å hemme utbyggingen av ganske sentral infrastruktur. I Hedmark synliggjøres det ved at de prosjektene folk tror er i gang, skyves framover i tid for å skape rom for nye prosjekter. Det er slik jeg leser bildet fra Regjeringen. Man regner da med at skuffelsen over å få prosjektene senere, blir mindre enn forventningen som nye prosjekter gir.

Begynner kostnadene ved mangel på nytenkning innenfor veisatsing å svi for statsråden?

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:29:24]:** Representanten Gundersen er like vel kjend som meg med at årsaka til at dette prosjektet vart forseinka, var lokal strid om framføring. Det er det som har forseinka prosjektet, og det har me i denne regjeringa respekt for. Eg trur heller ikkje representanten Gundersen vil ta til orde for at ein skal overkøyre lokale styresmakter i viktige spørsmål som angår innbyggjarar i deira kommune, og der dei sjølv sagt har rett til å hevde sine synspunkt, men der ein til sjuande og sist må kome til ei avklaring.

Den manglande planavklaringa som var i nokre kommunar på denne strekninga, er årsaka til at prosjektet er forseinka. Det er så pass offentleg kjent at eg rekna med at det ikkje var nødvendig for meg å gå nøyare inn på det.

**Gunnar Gundersen (H) [11:30:14]:** Lokale stridigheter har vi vel rundt omkring i hele landet. For dette prosjektet ble det faktisk vedtatt at man kunne gripe inn med statlig reguleringsplan for å bryte inn i stridighetene. Jeg har stor respekt for lokaldemokratiet, men enkelte ganger må man faktisk bryte gjennom fra statlig hold. Hvis det skal bli like store forsinkelser videre oppover, er det ikke særlig mye håp for resten av Oppland og Hedmark, for vi vet jo at det blir store stridigheter om trasévalg videre nordover også, bl.a. i Åkersvika i Hamar.

Jeg hadde sett for meg at man nå la opp til en planlegging av en mye lengre trasé og fikk i gang utbyggingen av E6 gjennom Hedmark og Oppland. Jeg håper jo slik sett at statsråden er villig til å se på de forslag som Høyre kom med i sin nasjonale transportplan.

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:31:13]:** Med fare for å bruke uparlamentariske uttrykk vil eg kalle Høgre sin nasjonale transportplan for eit upåliteleg dokument. Høgre har med all tydelegheit vist at ein i posisjon reduserte ambisjonane i sin nasjonale transportplan då ein sat i posisjon og la fram eit dokument som skulle verte gjennomført – ein reduserte ambisjonane for veg, ein re-

duserte ambisjonane for bane. Det var ikkje mykje nytting i den nasjonale transportplanen. Det var heller ikkje auke i rammene. Eg synest det er utruleg freidig av Høgre å presentere seg som eit parti som folk skal kunne stole på i samferdslepolitikken. Høgre har med all tydelegheit vist at når dei kjem i posisjon, når dei har finansministeren og prioriterer, prioriterer dei pengane til skattelette. Denne regjeringa gjer det me lover å gjere – prioriterer dei viktige pengane til dei viktige prosjekta. Difor vert det meir samferdsle med denne regjeringa enn med Høgre i regjering.

#### Spørsmål 4

**Arne Sortevik (FrP) [11:32:32]:** «Gjennom svar på skriftlig spørsmål nr. 891 for 2008–2009 har finansministeren svart at Finansdepartementet ikke har utarbeidet framskrivning av utviklingen av bilavgiftene. Anslaget for 2009 er på ca. 60 milliarder kr. En nøktern framskrivning antyder at staten i NTP-perioden vil kunne få over 700 milliarder kr i inntekter fra biltrafikken. I Regjeringens forslag til NTP for 2010–2019 er det satt av 219 milliarder kr til veiformål. Behovet er omtrent tre ganger så stort.

Hva vil statsråden gjøre for at en større andel av statens inntekter fra biltrafikk skal brukes til veiformål de neste ti år?»

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:33:29]:** Avgifter frå den norske bilparken, anten det er i form av eingongsavgifter, drivstoffavgifter eller årsavgifter, inngår i dei totale statlege skatte- og avgiftsinntektene og vert ikkje øyremerkte til særskilde føremål.

Representanten Sortevik burde likevel ikkje vere i tvil om at samferdsleministeren heile tida arbeider for å auke løyvingane til samferdsle. Regjeringa har sidan 2005 fleire gonger vist vilje og evne til å prioritere opp samferdsle. Regjeringa har i statsbudsjetta for 2006–2009 totalt sett overoppfylt nivået føresett i NTP 2006–2015. Regjeringa si vilje til auka satsing på samferdsle er ytterlegare vesentleg forsterka gjennom framlegginga av NTP 2010–2019, som inneber ei historisk satsing på både veg og jernbane.

Så når representanten Sortevik spør kva statsråden vil gjere for at ein større del av staten sine inntekter frå biltrafikk skal brukast til vegformål dei neste ti åra, er svaret at Regjeringa har lagt fram ein nasjonal transportplan som legg opp til å bruke 100 milliardar kr meir på samferdsle dei neste ti åra enn det som låg inne i førre plan.

Eg gler meg òg over at samferdsle har kome høgt på den politiske dagsordenen – det har både eg og representanten Sortevik medverka til – og det er viktig for å sikre løyvingar til sektoren.

Det er òg viktig å ha ei regjering som gjer det ein seier ein skal gjere, og som gjer det innanfor ansvarlege økonomiske rammes, der ein òg skal sikre andre sektorar, og der ein skal ta høgd for å halde orden i norsk økonomi.

**Arne Sortevik (FrP) [11:35:06]:** Takk for svaret.

Ambisjonen deler vi – det er helt riktig som statsrå-

den sier – men vi har vel et litt ulikt syn på både virkemidler og de økonomiske rammene som kan brukes og er nødvendig.

I Regjeringens forslag til NTP for perioden 2010–2019 heter det under kapittel 6 om alternativ finansiering av infrastruktur, brukerbetaling:

«Selv om det kan være ønskelig å redusere brukerbetalingen ut fra et effektivitetssynspunkt, vil dette skape store finansielle problemer.»

Kan statsråden beskrive de finansielle problemene ved å redusere brukerbetaling? Er dette skrevet før eller etter at finanskrisens virkninger var kjent for Regjeringen?

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:35:55]:** Nasjonal transportplan gjekk i trykken etter at finanskrisa hadde slått innover det norske folk og land. Det står uansett fast at Nasjonal transportplan er ein plan som ikkje er ein motkonjunkturplan i høve til finanskrisa. Rammene i Nasjonal transportplan skal haldast i gode og dårlege tider. Han skal gjelde ti år fram i tid, og det er teke høgd for at han skal følgjast opp uavhengig av konjunktur, sjølv om det for det enkelte år sjølv sagt kan vere variabelt om ein underoppfyller eller overoppfyller, alt etter korleis den totale økonomiske situasjonen er, som alle ansvarlege regjeringar må halde seg til. Men poenget er at rammene totalt sett òg skal oppfyllest, slik som me har gjort for den nasjonale transportplanen som gjeld i denne perioden.

Det som er skrive, er skrive med vitende om at me akkurat no har ei finanskrisa. Det har Regjeringa møtt med mange milliardar i ekstra løyvingar, men me håpar at dei tidene etter kvart vil verte avløyste av ein ny vekstperiode i norsk økonomi.

**Arne Sortevik (FrP) [11:37:04]:** Igjen takker jeg for svaret.

Det bilistene vet at de kan forholde seg til, er at staten kommer til å kreve inn i overkant av 700 milliarder kr i kommende tiårsperiode. Det de også vet at de kanskje må forberede seg på, er at de skal begynne å betale hele 60 milliarder kr mer i bompenger.

Hva er den store finansielle ulykken om staten hadde brukt litt mer av det store overskuddet staten vil sitte igjen med gjennom inntekter fra biltrafikken, og således gjort det unødvendig å belaste både næringsliv og bilister helt generelt med en ekstraregning på 60 milliarder kr i neste tiårsperiode?

Jeg gjentar, for dette er viktige tall: Staten henter inn 700 milliarder kr, bruker 220 milliarder kr på veiformål og krever bilistene for 60 milliarder kr i særskatt. Er det nødvendig?

**Statsråd Liv Signe Navarsete [11:38:08]:** Det er ei avsporing av debatten å dra inn eit avgiftssystem som er forankra gjennom mange tiår i norsk politikk. Det er sjølv sagt òg ei avsporing at eit parti som vil bruke meir pengar til absolutt alt, er det partiet som vil kutte avgifter og skattar på absolutt alt. Det er noko som kvar og ein av oss greier å forstå, at det går ikkje i hop dersom ein kuttar inntektsida og aukar utgiftssida dramatisk. For det er ein drama-

tisk auke dei vil ha på både helse, omsorg, samferdsle og forsvar, på alle viktige samfunnsområde skal alle utgifter aukast dramatisk – med unntak av landbruk, distriktspolitikk og u-hjelp, som er område der dei er villige til å kutte lite grann, men det vert lite i forhold til den enorme veksten dei skal ha på andre. Folk flest skjønner at dette ikkje går i hop. Det har ikkje truverde. Derfor håper eg folk ser at det løner seg å ha ei regjering som gjer det ein seier ein skal gjere, og som får fart på samferdslepolitikken i dette landet.

### Spørsmål 5

**Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:39:30]:** Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«I en rapport Statens strålevern har utført for Miljøverndepartementet, advares mot alvorlige konsekvenser ved et utslipp fra det britiske atomanlegget Sellafield. I verste tilfelle kan et utslipp fra en av lagertankene ved Sellafield gi et radioaktivt nedfall over Norge som er 50 ganger større enn de var i de hardest rammede områdene etter Tsjernobyl-ulykken. Dette vil særlig ramme Vestlandet.

Hva vil statsråden foreta seg i forhold til britiske myndigheter for at dette avfallet kan lagres på en sikker måte?»

**Statsråd Erik Solheim [11:40:17]:** Jeg vil takke spøreren for et veldig viktig spørsmål. Dette er en veldig viktig rapport, som det er viktig at det blir oppmerksomhet om. Det er også riktig, som det sies, at den peker på at Vestlandet er den delen av Norge som vil bli hardest rammet av et utslipp fra Sellafield.

Det har lenge vært kjent at det er lagret store mengder flytende høyradioaktivt avfall i Sellafield, og at konsekvensene vil kunne bli alvorlige både for Storbritannia og for naboland dersom en større andel av dette avfallet slippes ut som følge av en ulykke eller en terrorhandling.

Samtidig som utslippsrisikoen er stor, har det vært flere hendelser ved anlegget som indikerer at sikkerheten ved anlegget ikke er god nok. En rapport britiske sikkerhetsmyndigheter utarbeidet etter en større lekkasje internt ved Thorp-anlegget i 2005, rettet omfattende kritikk mot sikkerhetskulturen ved anlegget.

Det Statens strålevern nå har gjort, er å beregne hvor stort nedfallet av radioaktive stoffer over Norge kan bli dersom det skjer et slikt utslipp. Det er tatt utgangspunkt i en antagelse om at 0,1–10 pst. av mengden avfall i tankene frigjøres til luft. I dette intervallet vil nedfallet over Norge bli 0,1 – 50 ganger det nivået som de verst rammede stedene i Norge fikk etter Tsjernobyl-ulykken i 1986. La meg legge til at det er jo vindretningen på det tidspunktet ulykken skjer som vil være avgjørende for hvor nedfallet kommer, og det er hvor mye nedbør det er på det tidspunktet, som vil avgjøre hvor mye som faller ned. Men det er riktig at det er Vestlandet som vil bli rammet fra Sellafield, på samme måte som det i hovedsak var Østlandet som ble rammet fra Tsjer-

nobyl, på grunn av at nedfallet skjer på hver sin side av fjellene.

Dette bekrefter at den norske bekymringen har vært og er berettiget, og at det er svært viktig at britene iverksetter tiltak for å redusere risikoen. Dette innebærer både at mengdene flytende radioaktivt avfall må reduseres så raskt som mulig, og at sikkerheten må være på topp.

Bekymringen for utslippsrisikoen og sikkerheten ved Sellafield er noe Regjeringen har tatt opp med britiske kolleger ved en rekke anledninger. Både statsministeren, utenriksministeren og jeg har tatt det opp med våre kolleger på ulike møter og i ulike sammenhenger. Det er også en nær dialog mellom Statens strålevern og britiske sikkerhets- og miljøvernmyndigheter. De nye eierne av Sellafield kom til Norge for et par måneder siden for å diskutere sikkerhet med norske myndigheter.

Rapporten fra Strålevernet vurderer ikke sannsynligheten for hendelser som kan føre til utslipp, og vi har heller ikke fått opplysninger fra britene som gjør det mulig å foreta noen statistisk beregning av risikoen for en ulykke. Gitt at det er britene selv som vil bli verst rammet hvis det skjer et større utslipp, er britiske myndigheter selvsagt de som er mest opptatt av at sannsynligheten for større utslipp skal være så lav som mulig.

En alvorlig ulykke ved denne type lagringstanker har ikke skjedd i vestlige land. I tidligere Sovjetunionen skjedde en alvorlig ulykke ved en lagringstank for flytende høyaktivt avfall i 1957 på et sted som het Majak. Jeg har selv vært der og sett de ufattelige konsekvensene av den ulykken.

At vi fra norsk side har utarbeidet en slik rapport, er i seg selv et kraftig signal overfor britene. Rapporten vil bli fulgt opp gjennom nye henvendelser til den britiske regjering og britiske myndigheter for å få redusert risikoen så raskt som mulig. Vi vil også gjenta vårt krav om at Thorp-anlegget i Sellafield, som er kilden til det høyaktive flytende avfallet, må stenges. Vi vil likeledes ta opp behovet for å videreutvikle varslingsrutinene mellom våre to land.

**Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:43:54]:** Jeg takker statsråden for svaret.

Vi vet imidlertid at en ulykke ved Sellafield vil få dramatiske konsekvenser også for Norge. Det var én av grunnene til at Børge Brende hadde Sellafield som én av sine viktigste saker, og viktige framskritt ble den gangen gjort.

Jeg registrerer med skuffelse at den rød-grønne regjeringen ikke har maktet å prioritere oppfølgingen av det viktige sikkerhetsarbeidet og målet om nedleggelse av Sellafield. Jeg mener derfor at det haster. Jeg registrerer også at statsråden viser til sin britiske kollega og en god dialog, men det haster å få på plass allianser med andre land rundt Nordsjøen, i første rekke for å redusere utslippsrisikoen og på sikt få stengt hele anlegget.

Hva vil statsråden foreta seg for å komme videre i den saken?

**Statsråd Erik Solheim [11:44:50]:** La meg først si at det er aldeles meningsløst å prøve å gjøre partipolitikk ut av noe som er en viktig nasjonal interesse. Hvis vi skal



holde på i så måte, vil jeg henviser til at den svenske regjeringen, ledet av søsterpartiet til Høyre, nettopp har brukt Sellafield-anlegget og på den måten ikke har vært en automatisk alliansepartner for oss og for vår regjering i arbeidet for å få det nedlagt. Men dette er en altfor viktig sak til å drive på den måten. Børge Brende gjorde en fantastisk innsats for å få det nedlagt. Vi har fulgt opp dette ved alle de anledninger som har budt seg.

Det er ikke noen tvil om det norske budskapet: Thorp-anlegget bør stenges, og framfor alt ikke forlenges og tas i bruk som innsamlingsarena for avfall fra andre deler av Europa. Dette er et meget alvorlig norsk anliggende, og jeg må si det største gnagsåret i forholdet mellom Norge og Storbritannia, som ellers er godt på alle områder. I sum: Faren for utslipp er heldigvis trolig liten, men et eventuelt utslipp vil ha så drastiske konsekvenser for Norge at vi plikter å bygge beredskap, og framfor alt å bidra til at anlegget blir stengt.

**Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:46:00]:** Jeg er veldig glad for at statsråden sier at Sellafield-anlegget må stenges. For å avverge lekkasjer fra anlegget som vil få dramatiske følger for Norge, må det flytende avfallet omdannes til fast form og lagres i trygge deponier langt under jordas overflate. Britene hevder at de har som mål å foreta en slik omdanning, men at det vil ta tid. Samtidig vet vi at sjølve prosessen innebærer en viss risiko for lekkasje.

Vil statsråden sørge for at Norge allierer seg med andre land rundt Nordsjøen for å få fortgang i prosessen? Vil statsråden samtidig sørge for at Norge kan få ha en sakkyndig observatør ved anlegget som følger prosessen, og samtidig bidrar til at en unngår mulige brudd på sikkerhetsforskriftene?

**Statsråd Erik Solheim [11:46:51]:** La meg forsikre om at vi selvsagt bygger sterke allianser med andre land. Helen Bjørnøy hadde f.eks. et tett samarbeid med Irland på dette området. Vi tilskynder også et sterkt samarbeid med den svenske borgerlige regjeringen, og de har forsikret oss om at de ikke skal gjenta at Sverige sender avfall til Sellafield.

Ja, vi ønsker å alliere oss med andre land når det gjelder dette spørsmålet. Men vi må også erkjenne at Storbritannia er et selvstendig land. De tar sine egne beslutninger. Vi kan påvirke dem et stykke på vei, og denne rapporten er selvsagt også med på den påvirkningen.

Det var et veldig positivt signal at det amerikanske firmaet som nå har vunnet anbudskonkurransen om å drive Sellafield-anlegget, kom til Norge sammen med britiske sikkerhetsmyndigheter for å se på et samarbeid mellom oss. Vi var ikke fornøyd med den varslingsperioden som ble gitt. For kort tid siden var det riktignok en mindre hendelse ved Sellafield, og jeg mener at Norge burde vært varslet umiddelbart om det.

Vi vil altså ja, bidra til å få nedlagt anlegget, og ja, bygge en internasjonal allianse med nærliggende land for å få det til. Men vi vil også innby til samarbeid med britiske myndigheter om rask varsling i tilfelle hendelser.

## Spørsmål 6

**Vera Lysklætt (V) [11:48:11]:** Jeg har følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Ifølge Statistisk sentralbyrå oppstår det om lag 940 000 tonn avfall i forbindelse med riving, rehabilitering og bygging av bygninger i Norge. I en del byggeprodukter er det brukt kjemikalier som er skadelige for helse og miljø, og som gjør at produktene må behandles som farlig avfall når de kastes.

Kan statsråden redegjøre for hvor dette avfallet havner?»

**Statsråd Erik Solheim [11:48:48]:** Jeg takker for dette spørsmålet også.

Avfall fra bygge- og rivearbeider utgjør betydelige mengder. Det er spesielt viktig å sikre innsamling og forsvarlig behandling av de delene av avfallet som inneholder helse- og miljøfarlige kjemikalier, som spøreren henviser til. En rekke helse- og miljøfarlige stoffer har blitt benyttet eller blir benyttet i bygningsmaterialer og i løsøre i bygninger. De vanligst forekommende stoffene som gjør dette til farlig avfall ved riving eller rehabilitering, er PCB, polyklorerte bifenyl-er – uten at jeg skal gjøre meg til en kjemisk ekspert her – bromerte flammehemmere, tungmetaller, PAH, polyaromatiske hydrokarboner, og asbest.

Som ledd i miljøvernmyndighetens strategi for økt innsamling av farlig avfall, fastsatte Miljøverndepartementet i 2007 en forskrift om byggeavfall. Forskriften gjelder i bygge-, rehabiliterings- og rivesaker over en viss størrelse, og stiller bl.a. krav om at kommunen på forhånd skal godkjenne en oversikt over avfall som ventes å oppstå, og planlagt disponering av dette. Det stilles også krav om minst 60 pst. sortering av avfallet på byggeplassen.

I rehabiliterings- og rivesaker skal det i tillegg foretas en kartlegging av alle bygningsdeler og installasjoner som kan inneholde farlig avfall, og det skal utarbeides en miljøsaneringsbeskrivelse som beskriver funnene, planlagt håndtering og levering til behandling. Miljøkartlegging og miljøsanering skal utføres av personell med relevant utdanning og praksis. Miljøsaneringsbeskrivelsen må godkjennes av kommunen før det kan gis tillatelse til igangsetting av arbeidet etter plan- og bygningsloven. Det er videre krav om å levere sluttrapport med dokumentasjon på levering av avfallet.

Farlig avfall skal leveres til mottak som har tillatelse til å håndtere dette, og det skal samtidig deklarerer til Statens forurensningstilsyn. Videre behandling avhenger av type farlig avfall. Noen typer farlig avfall eksporteres for sluttbehandling, f.eks. trevirke impregnert med kobber, krom og arsen – såkalt CCA-impregnert trevirke – som i dag sendes til forbrenningsanlegg i de andre nordiske landene. Andre fraksjoner behandles ved anlegg i Norge, enten ved forbrenningsanlegg eller ved NOAHs anlegg for farlig avfall på Langøya.

Den nye forskriften om byggeavfall er et viktig virkemiddel for å sikre at farlig avfall fra riving og rehabilitering kommer til forsvarlig behandling. Vi har også høyt fokus

på bygg- og anleggsavfall i arbeidet med økt innsamling av farlig avfall generelt. Isolasjon fra bygg og anlegg, materialer med miljøgiften PCB og trevirke impregnert med kreosot eller kobber, krom og arsen er høyt prioritert i Statens forurensningstilsyns strategi for farlig avfall for perioden 2008–2010. Viktige tiltak er bl.a. kunnskapsheving, informasjon, veiledning og tilsyn.

**Vera Lysklætt (V) [11:51:40]:** Jeg takker for dette svaret og har et oppfølgingsspørsmål.

Det antas at mye spesialavfall, særlig fra byggenæringen, havner på avveie. Mange kommunale bygg, heriblant skoler, renoveres hvert år. Fortsatt er det store mengder asbest og annet spesialavfall i mange offentlige bygg. Har statsråden inntrykk av at bygningsavfall blir tatt alvorlig i kommunenes anbudsprosesser og renoveringsvirksomhet?

**Statsråd Erik Solheim [11:52:16]:** Jeg tror at et kort svar på det er ja, alvorlig, men ikke alvorlig nok. Vi ser heldigvis en nedgang når det gjelder farlig avfall i Norge, og vi ser særlig en nedgang når det gjelder farlig avfall som man ikke vet hvor blir av. Det er en positiv utvikling på dette området. Jeg er helt sikker på at spørteren og jeg har en felles interesse av å få den utviklingen til å gå vesentlig mye raskere.

I tillegg vil jeg si at det også er et mål å redusere bruken av farlige gifter i utgangspunktet. Hvis man ikke tar i bruk farlige gifter i nytt byggemateriale, vil jo det redusere avfallsmengden senere. Vi har nedsatt et utvalg med den ambisjon at alle miljøgifter skal være fasert ut i Norge i 2020. Det er et høyt ambisjonsnivå. Men hvis vi både kan redusere at nye brukes, og få et enda bedre system for mottak og destruering av det farlige avfallet som allerede er ute i bransjen, vil vi lykkes over litt tid.

**Vera Lysklætt (V) [11:53:20]:** Jeg takker også for dette svaret, og har et siste spørsmål.

I dag er det gratis for privatpersoner å levere inn spesialavfall, men det er relativt dyrt for bedrifter. Hvilke tiltak vurderer statsråden for å sørge for økt innlevering av spesialavfall fra byggenæringen, og for å redusere spesialavfall på avveie?

**Statsråd Erik Solheim [11:53:43]:** Når det gjelder å unngå at spesialavfall kommer på avveie, er det klart at et veldig viktig tema er å hindre at det oppstår i utgangspunktet, dvs. at man ikke tar i bruk skadelige stoffer i produkter – i dette tilfellet i byggebransjen – slik at man ikke skaper problemet.

Når det gjelder produkter som allerede er i bruk, ønsker vi i prinsippet å følge forurenser betaler-prinsippet: Den som har skapt en forurensning, skal også være ansvarlig for å rydde opp etter seg. Dette er også det såkalte vugge til grav-prinsippet hvor man prøver å følge en vare, se på problemene når den lages, når den er i bruk, og også når den til slutt destrueres, ødelegges, kastes på fylling, forbrennes eller hva det måtte være. Man ser på alle sider ved produktet. Vi må redusere omfanget av problemet, og så må vi få en stadig forbedring av innsamlingsordningene og

sorteringene, slik at farlig avfall håndteres på forskjellig måte avhengig av hva som er riktig destrueringsform.

## Spørsmål 7

**Presidenten:** Dette spørsmålet, fra representanten Knut Arild Hareide til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Laila Dævøy.

**Laila Dævøy (KrF) [11:55:09]:** Jeg vil gjerne få stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Det kommer nå meldinger om at flere fødeavdelinger skal være stengt i sommer, bl.a. i Molde og Kristiansund, og at det vurderes i Orkdal. Det er uklart hvilke grep som har vært tatt i disse helseforetakene for å unngå sommerstenging. Statsråden forutsetter i St.meld. nr. 12 for 2008–2009 at det ikke er økonomi alene som skal være årsak til stenging.

Vil det bli etablert følgetjeneste der avstanden tilsier det, i alle områder som berøres av sommerstengte fødeavdelinger sommeren 2009?»

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:55:55]:** Fødsler skal skje i trygge omgivelser. Målet er – så langt det lar seg gjøre – å sikre stabil helårsdrift ved fødeinstitusjonene. I oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene har jeg understreket at sommer- og feriestenginger ikke skal begrunnes med økonomi alene. Dersom det ikke lar seg gjøre å avvikle lovpålagt ferie forsvarlig, skal stengingsperioden gjøres kortest mulig. Det skal også settes i gang tiltak for å sikre forsvarlighet, i samarbeid med kommunene.

Når det gjelder planer for sommerstenging av fødeinstitusjoner i Helse Midt-Norge, har det regionale helseforetaket opplyst at fødeavdelingen i Orkdal skal ha ordinær drift i sommer, mens fødeavdelingene i Molde og Kristiansund skal veksle på å holde sommerstengt, slik de har gjort de siste fem årene.

Ved å stenge de to fødeavdelingene i fire uker hver, kan Helse Nordmøre og Romsdal HF bemanne fødetilbudet med fast ansatte også om sommeren. Helseforetaket har vært tidlig ute med informasjon til de gravide og kommunene. De har også invitert til dialog dersom noen har spesielle behov. Nærmere sommeren skal det sendes et eget brev til kvinnene om hvordan de skal forholde seg ved behov for transport.

Fødetilbudet slik det var i Helse Nordmøre og Romsdal i fjor sommer, er nå evaluert. Evalueringen viser at de fødende følte seg godt informert om stengingen, og de var svært fornøyd med tilbudet. Mer enn 80 pst. sa at oppholdet skåret fra 8 til 10 på en skala fra 0 til 10.

Behovet for følgetjeneste ble særlig aktualisert i fjor, da sommerstengingen var mer omfattende enn i år. Helse Midt-Norge melder at ambulansetjenesten er godt forbedret på årets sommeravvikling, og at jordmødrene ved fødeavdelingen rykker ut i ambulansetjeneste ved behov.

Reisevei til fødested og følgetjeneste er et sentralt tema ved omgjøring av fødeavdelinger til fødestuer, og

ved feriestenginger. Regjeringen vil ha et mer enhetlig system for finansiering og en tydelig ansvars plassering for følgetjenesten.

Som representanten er kjent med, skal Stortinget behandle St.meld. nr. 12. En gledelig begivenhet, i løpet av våren. Der foreslår vi at ansvaret for følgetjenesten legges til de regionale helseforetakene, slik det er for annen syke-transport, ambulansetjenesten inkludert. Vi foreslår også at de regionale helseforetakene pålegges å utarbeide en helhetlig plan for svangerskaps-, føde- og barseltilbudet i regionen, i samarbeid med berørte kommuner. De gravide skal sikres et desentralisert, differensiert og forutsigbart fødetilbud, også i høytider og ferier.

**Laila Dāvøy (KrF) [11:59:05]:** Takk for svaret.

Jeg har et oppfølgingsspørsmål til mitt opprinnelige spørsmål, nemlig om følgetjenesten. Statsråden svarer at jordmødrene vil kunne rykke ut ved behov i sommer når disse to sykehusene stenger, slik det er tatt beslutning om. Spørsmålet mitt er da om alle fødende i denne regionen kan forvente at de får jordmortjeneste, og at det ikke blir noen problemer med det i noen sammenheng. Dersom de har behov for det, kan de være helt sikre på at de får en jordmor med seg i transporten til sykehuset?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:59:56]:** Det er alltid krevende å stå i Stortinget og si at det ikke vil være noen problemer, og at en kan være helt sikker på noe. Så jeg tror nok jeg må si det slik at dette er svært godt planlagt. Dette har de gjort fem år på rad. Det er altså en times kjøreavstand mellom disse to sykehusene – det er syv og en halv mil.

Jeg kan forsikre representanten Dāvøy om at fødende kvinner mange plasser i Norge har langt større utfordringer enn dem vi står overfor her. Dette er svært godt planlagt. Man er informert om det, man har lagt en strategi for det, man har prøvd det før, og man har evaluert det før. Ja, vi har en del å gjøre når det gjelder fødetilbud, men jeg tror liksom at disse åtte ukene skal vi greie.

**Laila Dāvøy (KrF) [12:00:45]:** Jeg takker igjen for svaret.

Det er jo godt å høre at statsråden er så trygg på at dette skal håndteres godt. Like fullt har Kristiansund kommune gjennom sitt formannskap bedt innstendig om at fødeavdelingen der holdes åpen i sommer. Det de sier, er at ut fra signaler de har fått fra fagmiljøene ved Kristiansund sykehus, er det både mulig og forsvarlig å holde fødeavdelingen åpen året rundt.

Så vet vi jo – og det vet sikkert helseministeren også – at noe av årsaken til at man skal holde stengt, er økonomi. Det er riktignok ikke bare det, men det er også økonomi. Hva tror statsråden det er som gjør at Kristiansund kommune likevel ber om at denne avdelingen blir opprettholdt? Er de ikke trygge nok på at det tilbudet man har, er godt nok?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:01:45]:** Jeg forstår selvfølgelig at en kommune skulle ønske at alt var ak-

kurat som før – det har jeg forståelse for. Men jeg mener at det er et veldig viktig poeng det man nå får til i Helse Nordmøre og Romsdal, nemlig at man greier å gjennomføre ferieavviklingen om sommeren ved å bruke bare det fast ansatte personalet. Jeg tror det er trygt og fornuftig. Veldig fort ville alternativene her bli at man måtte leie inn folk utenfra for å få til ferieavviklingen på en god måte. Da mener jeg at sjansen er veldig stor for at det faglige tilbudet til de fødende blir dårligere enn med det opplegget som velges her.

Det må være mulig å få til dette – jeg tenker på at det i Finnmark er masse kvinner som har 30–40 mil til nærmeste fødeavdeling. Der greier vi å få det til. Her er det syv og en halv mil. Dette greier vi på en god og trygg måte.

## Spørsmål 8

**Anne Margrethe Larsen (V) [12:03:11]:** «Flere rapporter, bl.a. en svensk rapport fra 2007, og forskningsresultater innen samfunnsmedisin viser at kvinner får dårligere behandling innen helsevesenet enn menn. Den svenske rapporten avdekker at kvinner får dårligere slagbehandling, lengre ventetid på hjerteoperasjon og dårligere tilgang på nye legemidler. Menn og kvinner har ulike symptomer, med ulike behov, men urettmessig forskjellsbehandling er alvorlig. Statssekretæren i Helse- og omsorgsdepartementet mener dette er uakseptabelt.

Hva vil statsråden gjøre?»

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:03:54]:** Departementet legger stor vekt på at kvinner og menn skal ha et likeverdig tilbud i møte med helsetjenesten.

Kjønnspektivet skal legges til grunn i all forebygging, diagnostisering og behandling. Det har vi presisert i alle styringsdokumenter til de regionale helseforetakene og til underliggende etater – gjennom flere år.

Vi har satt i gang en egen satsing på forskning på kvinners helse i regi av Norges forskningsråd. Fra 2008 skal forskningen i større grad prioritere prosjekter som bl.a. tar opp kvinners bruk av helsetjenester og hvordan tilbudet er organisert.

I 2006 etablerte vi Nasjonalt kompetansesenter for kvinnehelse ved Oslo universitetssykehus, avdeling Rikshospitalet. Et av prosjektene handler om forebygging og behandling av hjerte- og karsykdommer hos gravide.

Det tildeles forskningsmidler til alle de regionale helseforetakene og til flere helse relaterte programmer i Norges forskningsråd. Her har vi presisert at kjønnspektivet skal være tydelig i alle prosjekter som gjelder helse og sykdom. Vi har spesielt bedt Forskningsrådet om å rapportere hvordan kjønnspektivet ivaretas i hvert enkelt forskningsprogram.

Helsedirektoratet utarbeider nå nasjonale retningslinjer for forebygging, akutt behandling og rehabilitering ved hjerneslag. Kjønnspektivet er vektlagt i dette arbeidet.

Et forslag om å etablere et nasjonalt register over hjerte- og karlidelser er nå på bred høring. Målet med regis-

teret er å bidra til god kvalitet i behandlingen. Registeret skal bl.a. brukes til forskning, overvåking av sykdom og til å styre prioriteringene i helsetjenesten. Registeret vil dermed også kunne gi bedre kunnskap om hjertesykdom blant kvinner.

Den offentlige utredningen Kvinners helse i Norge, som kom i 1999, satte temaet på dagsordenen, og vi fikk mye ny informasjon. Urettmessig forskjellsbehandling i helsetjenesten kan ikke aksepteres. Det er nødvendig med ytterligere forskning om kvinners og menns helse – og måten de blir møtt på i tjenesteapparatet. Vi må fortsatt ha trykk på hvilken betydning kjønn og kjønnsforskjeller kan ha – i forebygging, diagnostisering og behandling.

**Anne Margrethe Larsen (V) [12:06:20]:** Jeg takker statsråden for svaret.

Det synes nemlig som at kvinner i mange henseender taper i helsekampen, og at kvinner ofte ikke får likeverdig behandling når det gjelder helsetjenester. Menns og kvinners helsesyntomer er forskjellige, og lik behandling er ikke det samme som likestilt behandling – det er jeg helt enig i. Kvinner har oftere kroniske sykdommer, mer sammensatte problemer enn menn, problemer som tradisjonelt har lavere status enn sykdommer hos menn.

Mener statsråden – i forhold til det svaret han har gitt – at helsevesenet tar høyde for dette, og har dette noe å gjøre med holdninger som vi må bearbeide?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:07:10]:** Jeg mener vel at helsevesenet kan bli bedre, og at vi presser på for det.

Jeg opplever at vi har en økende bevissthet i Helse-Norge om de forhold som spøreren peker på. Hva ulikhetene skyldes, tror jeg ikke jeg har tid og mulighet til å spekulere i nå, men det kan selvfølgelig ha noe med holdninger å gjøre. Men jeg vil trekke fram at det helt åpenbart har noe med kunnskapsmangel å gjøre, altså at vi vet for lite. For eksempel har vi mye diskusjon om det forhold at en alvorlig sykdom som hjerteinfarkt arter seg annerledes hos kvinner enn hos menn, og at helsetjenesten har for liten kunnskap til å kunne oppdage et mulig hjerteinfarkt tidlig nok hos kvinner. Nettopp derfor mener jeg at hjerte- og karregisteret er så viktig, for da får vi fakta og dokumentasjon. Jeg håper at Kristelig Folkeparti når den saken kommer til Stortinget, støtter etableringen av et hjerte- og karregister.

**Anne Margrethe Larsen (V) [12:08:19]:** Venstre vil iallfall følge dette opp.

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:08:22]:** Unnskyld, unnskyld.

**Anne Margrethe Larsen (V) [12:08:24]:** Helt i orden.

Jeg takker igjen for svaret, og er veldig enig med statsråden i at dette med kunnskap er svært vesentlig i denne settingen.

Midler til forskningsrådene, sykehusene og helseforetakene til øremerket forskning på kvinnehelse er svært

viktige tiltak, og det vil jeg støtte Regjeringen og statsråden i. Jeg forventer at det blir satt enda sterkere søkelys på dette med helsetjenester til kvinner. De føler ofte at de ikke blir hørt, ikke blir tatt på alvor med sine symptomer. Som statsråden nevnte, er det helt andre symptomer ved hjerteinfarkt hos kvinner, ved Bekhterevs sykdom og mange andre sykdommer enn hos menn. Det er for lite forskning på dette. Jeg forventer også en tydelig satsing på økonomi når det gjelder forskning på kvinnesykdommer og likebehandling. Når mener statsråden vi kan forvente resultater av denne forskningen og likebehandlingstiltak i helsevesenet?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:09:25]:** Da starter jeg med å si at jeg håper at både Venstre, Kristelig Folkeparti og alle sammen støtter opp om etablering av et hjerte- og karregister, for jeg tror det er viktig å få kunnskap. Å bygge helsetjenestens gjøremål på kunnskap og kunnskapsutvikling er så viktig.

Jeg har lyst til å si det til representanten Larsen at jeg synes det er veldig bra at denne typen spørsmål tas opp i spørretimen, at det fokuseres på det, holdes et fokus på det. Det bidrar til at verden går framover. Det vil bli forsket mer. Jeg tror sannheten er den at resultater fra forskning implementeres hele tiden, altså at forskning virker, og det fører til endring i behandlingsformer. Så det er et selvstendig poeng at det forskes mer på denne type spørsmål, fordi det har betydning for å endre behandlingsopplegg. Jeg kan i hvert fall forsikre om at vi fra departementets side vil holde trykket oppe på kjønnspektivet i helsevesenet.

**Presidenten:** Spørsmålene 9 og 10 er besvart tidligere.

## Spørsmål 11

**Torbjørn Hansen (H) [12:10:54]:** Jeg vil stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Statseide Statkraft gir i Bergens Tidende 26. mars uttrykk for et ønske om å bruke sin kapitalstyrke til å kjøpe seg opp i de regionale kraftselskapene. Statkraft eier i dag i Skagerak Energi, BKK og Agder Energi. Statkraft er negativ til at kraftselskapene bygger ut bredbånd. Konkurrentilsynet fraråder en ytterligere konsentrasjon i kraftsektoren. Regjeringen har ambisjoner om bredbåndssatsing og konkurranse i telemarkedet.

Hva er Regjeringens syn på Statkrafts rolle i disse spørsmålene?»

**Statsråd Sylvia Brustad [12:11:33]:** Som representanten Hansen påpeker i sitt spørsmål, har Regjeringa ambisjoner om – og har gjennomført – en stor satsing på bredbåndsutbygging. Vi er også opptatt av å sikre konkurransen i telemarkedet.

Når det gjelder Statkrafts oppgaver, vil jeg for det første vise til at Regjeringas mål med eierskapet i Statkraft og rammene for selskapets virksomhet er gitt i eierskapsmeldinga fra 2006.

Som representanten er godt kjent med, skal Statkrafts virksomhet drives på et kommersielt grunnlag. Selskapets hovedoppgave er å være en effektiv produsent av kraft i Norge, og vekst i Norge må sjølsagt skje innenfor de rammer konkurransemyndighetene setter for videre oppkjøp. Regjeringa forventer videre at Statkrafts styre innenfor en forretningsmessig ramme har høye ambisjoner for selskapets forsknings- og utviklingsaktiviteter også i Norge.

Som kjent kjøpte Statkraft i perioden 1999–2002 betydelige eierandeler i de regionale kraftselskapene da kommunale eiere solgt seg ned. Et flertall i Stortinget så det som viktig å sikre norsk eierskap til disse selskapene og gav derved, som kjent, Statkraft finansielt grunnlag for å gjennomføre oppkjøpene ved å bevilge egenkapital til selskapet. Hensikten var å sikre et konkurransekraftig norsk selskap for kraftproduksjon og å unngå at norsk vannkraftproduksjon kom på utenlandske hender.

De regionale kraftselskapene har i dag utviklet en rekke ulike virksomheter med basis i sin nettvirksomhet. Flere av selskapene er bl.a. aktive i bredbåndsmarkedet, slik som representanten godt kjenner til. Både Agder Energi og BKK, hvor Statkraft har betydelige eierandeler, er også, som kjent, medeiere i Bredbåndssalliansen. Bredbåndssalliansen kjøpte nylig statens aksjer i BaneTele, og ble dermed eieer av dette selskapet. Investeringene som har skjedd gjennom Bredbåndssalliansen, er et betydelig løft for de deltagende kraftselskapene. Jeg vil også vise til pressemelding fra styret i BKK 26. mars, der det heter at styret vedtok å fortsette den lønnsomme fibersatsinga i bedriftsmarkedet.

Det er viktig for Regjeringa at regionale kraftselskaper kan vokse og bidra til mangfold i energimarkedet. Statkrafts engasjement i de regionale selskapene må sjølsagt skje innenfor en forretningsmessig ramme, men jeg er opptatt av – og jeg forventer – at Statkraft utøver sitt eierskap slik at det bidrar til en god og positiv utvikling i disse selskapene.

Det er, som kjent, Statkrafts styre og ledelse som løpende avgjør hvilke forretningsmessige disposisjoner selskapet skal foreta. Dette gjelder også for Statkrafts eierskap i de regionale selskapene, herunder hvilke bredbåndaktiviteter det er naturlig å være engasjert i. Departementets rolle som eier er å trekke opp overordnede retningslinjer for virksomheten og å treffe eierbeslutninger i saker som behandles på foretaksmøtet.

Regjeringa ser de regionale selskapene som viktige aktører i sine markeder. Jeg vil på den bakgrunn sjølsagt følge nøye med i hvordan Statkraft framover utøver sitt regionale eierskap. Det gjelder sjølsagt også i forhold til BKK.

**Torbjørn Hansen (H) [12:14:42]:** Jeg vil takke for svaret, som jeg opplever som vesentlig mer nyansert enn det vi har sett av kommentarer i pressen.

Statsråden sier innledningsvis at Statkraft skal operere innenfor konkurranselovens rammer. Nå er det en kjent sak at Regjeringa har bidratt til at Statkraft fikk overprøvd Konkurransetilsynets vedtak om forbud mot å kjøpe

seg opp i Trondheim Energi. Det er i den sammenheng jeg synes det virker opportunistisk at Statkraft da i Bergens Tidende 26. mars gir uttrykk for en klar ambisjon om å ta en større andel av det norske markedet for kraftproduksjon.

Vi har et konkurransetilsyn som nesten kontinuerlig advarer mot økt konsentrasjon. De anbefaler egentlig å bryte opp litt av eierskapet og dominansen som Statkraft har i det norske produksjonsmarkedet. I den sammenheng er det meget spesielt at Statkraft da så klart gir uttrykk for en ambisjon om det motsatte.

Kan statsråden gi et klart svar på om Statkraft får tillatelse til, gjennom konkurranseloven eller eierskapet, å øke sin dominans i det norske markedet?

**Statsråd Sylvia Brustad [12:15:50]:** Nå trur jeg det lenge har vært kjent at Statkraft har hatt et ønske om å få en enda mer dominerende eierandel i BKK og Agder Energi, fordi det har vært en uttalt del av deres strategi. I de konkurransemessige vurderingene som så langt har vært gjort knyttet til Statkrafts oppkjøp, er det tatt hensyn til at Statkraft skal kunne eie disse selskapene fullt ut.

Om et slikt oppkjøp skal kunne realiseres, eller rett og slett bli noe av, avhenger av mange forhold. For det første betinger det at dagens kommunale eiere vil selge. Det er en situasjon som ikke foreligger i dag. Det vil også avhenge av om Statkraft har evne til å gjennomføre denne typen transaksjoner – det er også et åpent spørsmål – og også av de konkurransemessige vurderingene på det tidspunktet det måtte bli aktuelt. Dette må vurderes når det eventuelt foreligger som en aktuell problemstilling, og er en aktuell situasjon. Det er det ikke pr. i dag.

**Torbjørn Hansen (H) [12:16:48]:** Jeg vil takke for svaret, men jeg synes dette svaret var ullent. Jeg synes det hadde vært en klar fordel om Regjeringa, som eier i Statkraft, gav et veldig klart signal angående praktiseringen av eierskapet. Det er opplagt at en så kapitalsterk aktør vil kunne jobbe langsiktig for å oppnå den typen posisjon som selskapet gir uttrykk for i Bergens Tidende.

Jeg mener det er opplagt at en eier bør ha en holdning til denne typen spørsmål. Når Regjeringa på toppen av det hele har overprøvd Konkurransetilsynet i en sak om akkurat Statkrafts eierskap i de regionale selskapene, synes jeg det hadde vært avklarende og ryddig at statsråden gav et veldig klart signal om Statkrafts ambisjoner om å legge under seg flere av disse regionale selskapene er aktuell politikk, eller om det er totalt uaktuelt.

Statkraft har bedt om finansiering av investeringer på opp mot 90 milliarder kr, hvorav halvparten i Norge. Det kunne vært interessant å vite om statsråden ser for seg at noen av disse pengene skal kunne brukes på denne typen konkurransefiendtlig oppkjøp.

**Statsråd Sylvia Brustad [12:17:54]:** Når jeg ikke vil svare enda klarere på det i dag, er det fordi det pr. i dag ikke er noen aktuell problemstilling. Som eier tar vi, utover det som sjølsagt ligger i førende dokumenter, f.eks. eierskapsmeldinga, stilling til det i hvert enkelt tilfelle. Det betyr at hvis den problemstillinga skulle komme opp

som en aktuell problemstilling, f.eks. knyttet til BKK, vil vi foreta de vurderinger som er nødvendige.

Men pr. i dag er det meg bekjent ikke en aktuell problemstilling. Det er styret og ledelsen som i så fall må fremme det og fremme det videre i systemet. Det er mange hensyn som skal ivaretas i en slik avgjørelse. Det kommer vi tilbake til dersom det skulle bli aktuelt.

For øvrig må jeg bare understreke at vi er svært oppatt av de regionale selskapenes rolle i Norge. De er viktige av industrielle grunner og av andre grunner, og er viktige motorer i sine regioner, enten de ligger i Bergen eller andre steder i landet. Det må sjølsagt tas hensyn til når en skal vurdere mange spørsmål i tida framover. Jeg forventer at Statkraft fortsetter å jobbe meget aktivt i positiv forstand når det gjelder de regionale selskapene.

## Spørsmål 12

**Arne Sortevik (FrP) [12:19:16]:** «Jeg viser til mitt spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1 394 den 30. juni 2008 om at 80 statlige og kommunale nettsted har spredd virus. Igjen er det meldt om problemer med datasikkerhet knyttet til statens nettsider. Aftenposten melder 19. mars 2009 at utenforstående har lagt virus på departementale nettsider, virus som kan ødelegge folks PC. Det hevdes at statlig myndighet er advart og varslet, men uten at noe ble gjort.

Hva gjør statsråden for å sikre at statlige nettsider blir bedre sikret for brukerne og for å unngå datainnbrudd på offentlig nett?»

**Statsråd Heidi Grande Røys [12:20:01]:** La meg få starte med ei presisering når det gjeld Aftenposten si fyrsteside 19. mars 2009. Overskrifta var «Regjeringens nettsider sprer virus», og ho kan skape eit inntrykk av at det er Regjeringas offisielle sider som spreier virus. I artikkelen er *saka* riktig framstilt, men overskrifta og oppslaget sin karakter gjer det nødvendig å presisere at det *ikkje* er sider på regjeringa.no som er ramma av ulovleg hacking.

Det var dei gamle heimesidene til eit prosjekt som vart infisert med virus. Prosjektet sine sider har aldri vore plasserte på regjeringa.no-plattformen, men hos ein ekstern leverandør. Det har like fullt vore ei lenkje frå Barne- og likestillingsdepartementet sine nettsider til prosjektet. Etter at Barne- og likestillingsdepartementet vart gjort merksam på at sidene var infiserte med virus, sette departementet i verk tiltak for å få stengt sidene. Barne- og likestillingsdepartementet er einig i at sidene burde ha vore fjerna på eit tidlegare tidspunkt, men no er dei altså lagde ned.

Så tek representanten Arne Sortevik opp eit svært viktig tema, som han òg refererer til at han har teke opp i ein skriftleg korrespondanse med meg tidlegare, og det er viktig at dette vert debattert. Som eg svarte skriftleg til representanten Sortevik i fjor, er ei av dei største utfordringane våre at det er manglande forståing for informasjonstryggleik hos brukarane. Mange verksemdar og einskildindivid undervurderer risikoen ved dårleg informasjonstryggleik. Vi ser ofte at dårleg informasjonstryggleik kjem av mang-

lande forankring hos leiarar og prioritering hos leiarar i ei verksemd. Her er det behov for meir kunnskap og merksemd rundt det å ha ein god og solid informasjonstryggleik i verksemdene, men òg hos oss som enkeltbrukarar. Eg er difor glad for at Arne Sortevik igjen tek opp spørsmålet.

Så vedtok Regjeringa nasjonale retningslinjer for å styrkje informasjonstryggleiken i 2007, og der slår vi fast at ansvarsprinsippet skal verte følgt, dvs. at kvart einskilt departement har ansvar for å følgje opp dei områda som det er peika på når det gjeld sitt ansvarsområde.

Ei av utfordringane vi har, er at det er stor dynamikk på området. Dei som utviklar virusa, er ofte eit hestehovud eller eit hovud framfor systemutviklarar og programutviklarar, og dei finn svakheiter og feil i operativsystema. Hackarane leiter heile vegen etter nye feil, og utnyttar dei nettopp til å spreie virus. Mottiltaket er difor å ha ein god tryggleikskultur og ei kontinuerleg utvikling av den tryggleikskulturen – ikkje tru at når ein har gjort det ein gong, så har ein gjort det ein gong for alle – og utvikle tryggleiksrutinar både hos verksemdar og hos den enkelte brukar av IT.

Som eit av fleire oppfølgingstiltak frå mitt departement har eg i tildelingsbrevet til Direktoratet for forvaltning og IKT no i 2009 bedt om at dei innan september i år skal ha utarbeidd ein plan for korleis «Nasjonale retningslinjer for informasjonssikkerhet 2007–2010» skal setjast i verk i offentleg sektor.

**Arne Sortevik (FrP) [12:23:20]:** Takk for et bra svar. Kanskje er ikke hesten det riktige bildet – det er snarere dataormen som spreller litt i forkant.

I svaret på mitt spørsmål fra i fjor pekte statsråden med referanse til Telenors Security Operations Centre og Nasjonal sikkerhetsmyndighet på, som statsråden også nå var inne på, at mange norske virksomheter både i privat og offentlig sektor – herunder også kommunene hvor det har vært en del betenkelige eksempler – ikke foretar jevnlig oppdatering av sine sikkerhetsløsninger. Det ble også svart fra de to sikkerhetsenhetene at mange norske virksomheter rett og slett mangler gode regler og rutiner for oppfølging av IT-sårbarhet. Mener statsråden at staten har gode regler for dette, og at oppfølgingen av IT-sårbarhet i statlig virksomhet er god på bakgrunn av at vi altså blir mer og mer nettbasert både ut mot offentligheten og også i operativ statlig tjeneste?

**Statsråd Heidi Grande Røys [12:24:28]:** Ja, eg meiner at vi har gode nok regelverk, men så skal reglane følgjast, og ein viktig del av å følgje eit regelverk handlar om å ha kompetanse, som òg representanten Sortevik er inne på. Og det er det som er utfordringa i denne sektoren, for eg trur dei fleste bedriftsleiarar er opptekne av at folk låser dørene når dei går, lèt att glaslet, og at glasa er med lås, så det ikkje vert innbrot.

Så har ein eit litt for naivt forhold, både i privat og i offentleg sektor, til kva som faktisk kan skje i datamaskinar. Vi har sett det i løpet av vinteren. Helse Vest, som òg representanten Sortevik kjenner svært godt, har hatt store problem. Politiet sitt system har vore sett ut av drift, og

Nasjonal sikkerhetsmyndighet får melding om målretta angrep mot myndigheitspersonar kvar veke. Foreløpig har ikkje dei klart å slå ut noko, men det betyr iallfall at vi som har ansvaret for Regjeringskvartalet, gjennom DSS, heile vegen må ha fokus på kontinuerleg godt tryggleiksarbeid. Det er det førebyggjande arbeidet som er viktig, og så skal vi sjølsagt òg kunne handtere hendingar når dei oppstår, men det er altså det førebyggjande arbeidet som er viktig, og då har vi gode nok reglar, og så må praksis følgje regelverket.

**Arne Sortevik (FrP) [12:25:46]:** Igjen takk til statsråden for et godt svar.

Statsråden peker selv på to hendelser som også er en del av bakgrunnen for at jeg tar opp spørsmålet og problemstillingen på denne måten. Den ene var da Helse Vest i januar ble omfattende rammet av datavirus, slik at pasientene måtte vente på behandling fordi legene ikke fikk tilgang til røntgenbilder, og det virket som om man var totalt uforberedt på virusangrep av slike dimensjoner. Senere har vi også hatt problemer med virus i politiet. Altså har to viktige samfunnsinstitusjoner som svært mange er avhengige av hver dag, hatt problemer med å være operative, fordi man har vært rammet av virus. Det understreker hvor alvorlig dette problemet er, og at det er nødvendig å løfte både bevisstheten til problemene og hjelpemidler for å motvirke slike problemer.

Vi fikk en ny påminnelse sist mandag, mandag den 30. mars, i samme avis, Aftenposten, som jeg innledningsvis har referert til, om at det også er kriminalitet knyttet til dette gjennom organiserte kriminelle nettverk som angriper norske datamaskiner. Hvordan vil statsråden gi Stortinget tilbakemelding om arbeidet med å bedre datasikkerheten i offentlig og statlig virksomhet?

**Statsråd Heidi Grande Røys [12:27:18]:** Det som det er viktig å slå fast, er at her har den enkelte sektoren ansvaret sjølv, og det er eit leiaransvar i sektorane at ein

har ein god tryggleikskultur i si bedrift. Dei som har god tryggleikskultur og gode system, vert det mykje vanskelegare å ramme av den typen hacking og virus som desse har opplevd.

Vi har ulike instansar på ulike nivå som skal handtere det. Det som ligg under meg, er noko som heiter NorSIS, som ligg på Gjøvik, som skal ha det førebyggjande ansvaret. Vi arrangerer årleg noko vi kallar ein nasjonal tryggleiksdag, i lag med Post- og teletilsynet, i lag med IKT-Norge og, som sagt, med NorSIS, som vi finansierer, og det handlar rett og slett om å få merksemda rundt det og å få plassert ansvaret. Til no har eg sett forholdsvis få statlege leiarar på dei nasjonale tryggleiksdagane – eg har delteke på tre. Og eg trur at noko av kjernen i problemet er at førebels er det nok for få leiarar som opplever dette sterkt nok til at dei ser det som sitt problem. Det er det mitt ansvar å ta tak i og jobbe vidare med, for å få den statlege toppleiargruppa til å ta det ansvaret.

### Spørsmål 13

Fra representanten Per Roar Bredvold til kunnskapsministeren:

«En del elever på videregående skoler plages av medelever og føler derved en uro og usikkerhet. Dette skaper på forskjellige måter en utrygg skolehverdag, noe som ikke er ønskelig. På Hamar katedralskole i Hedmark vurderer man å ansette vektere for at elevene skal føle seg trygge.

Hva vil statsråden bidra med slik at alle elever skal føle seg trygge på skolens område og i nærheten av skolen, og føle en glede ved å gå på skolen, og ikke minst få ro og tid til læring?»

**Presidenten:** Dette spørsmålet bortfaller.

Da er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.29.